

کتابخانه و موزه و مرکز اسناد مجلس شورای اسلامی
۵۱۴

کتابخانه مجلس شورای ملی

کتاب و مجله دولت پدید

مؤلف

جلد (۵۱۴) از کتب (خطی) اهدائی

آقای سید محمد صادق طباطبائی به کتابخانه مجلس شورای ملی

شماره ثبت کتاب

۴۷۷۰ ب

۳۱۳۲۹

خطی اهدائی
کتابخانه مجلس شورای اسلامی
۵۱۴

۲۲۵
۲۲۶
۲۲۷
۲۲۸
۲۲۹

۵۱۴

مجلس شورای ملی
سازمان اسناد و کتابخانه ملی

سازمان اسناد و کتابخانه ملی

سازمان اسناد و کتابخانه ملی

سازمان اسناد و کتابخانه ملی

سازمان اسناد و کتابخانه ملی

سازمان اسناد و کتابخانه ملی

- ۱
- ۲
- ۳
- ۴
- ۵
- ۶
- ۷
- ۸
- ۹
- ۱۰
- ۱۱
- ۱۲
- ۱۳
- ۱۴
- ۱۵
- ۱۶
- ۱۷
- ۱۸
- ۱۹
- ۲۰

مدرسه احمدیه و اسامی
مدت

۵۱۴

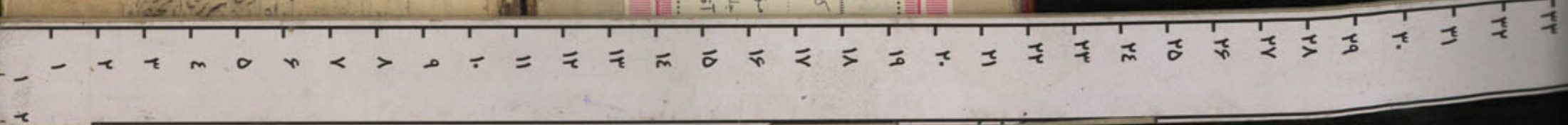
کتابخانه مجلس شورای ملی

کتاب و جزوه در تاریخ اسلام

مؤلف (خطی) از کتب (خطی) ۵۱۴
جلد (خطی) آفای سید محمد صادق طباطبائی به کتابخانه مجلس شورای ملی

خطی اهدائی
کتابخانه
مجلس شورای
اسلامی
۵۱۴

۲۲۶
۲۲۶
۲۲۶

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
 الحمد لله على نعماء المنواتق والآية السنيضة المتكاثرة والصلوة
 على أشرف أهل الدنيا والآخرة محمد وعمرة الطاهرة **هذه**
 رسالة عزيزة موسومة بالوخيزة يتضمن خلاصة علم
 الدراية وتتمثل على زيد ما يحتاج إليه أهل الرواية و
 جعلناها كالمقدمة لكتاب الجبل المنين وعلى الله توكل وبه
 استعين وهي مرتبة على مقدمة وصول وحاشية **المقدمة**
 الدراية علم يثبت فيه عن سند الحديث ومنه وكيفيته تحمله
 وإداب فضله والحديث كلام يحكى كلام المعصوم أو فعله
 أو تقريره وإطلافة عندنا على ما ورد عن غير المعصوم يجوز
 وكذلك الأثر والخبر يطلقان على ما ورد عن غير المعصوم
 الصحابي والتابع ونحوهما وأخرى على ما يرادف الحديث
 وهو الأكثر تعريفه مع بكلام يكون النسبة خارج في أحد
 الأزمنة يعبر التعريف الخبر المقابل للانشاء المرادف للحديث
 كما ظن لا تنفاضه طردا يجوز زيد لسان وعكسا نحو قوله
 صلو كما رايمون في أصله بين الخبرين عموم من وجب اللهم

الآن يجعل قول الراوي قول النبي مثلا خبرا منه ليست
 العكس ويضاف إلى التعريف قولنا ويحكى الخ ليمت الطردو
 عنه مندوحة ثم اختلال عكس التعريفين بالحديث المسموع
 من المعصوم قبل نقله عنه ظاهر والتزام كونه حديثا
 تعسف ولو قيل الحديث قول المعصوم أو حكاية قوله أو فعله
 وتقريره لم يكن بعيدا وأما نفس الفعل والتقرير فيطو عليها
 سم السند لا الحديث فهي أعم منه مطلقا ومن الحديث ما
 يسمى حديثا فديسيا وهو ما يحكى كلامه لغير محمد بشي منه
 نحو قوله فعلى الصوم لى أنا أجرى عليه **فصل** ما يتفق
 به معنى الحديث منه وسلسلة روايته إلى المعصوم
 فإن بلغت سلسلة كل طبقة حديثا مؤمن معروا وطوهم
 لكذب فتواتر ويرسم بان خراجا عن بعيد بنفسه القطع
 والأخبار جاد ولا يفيد بنفسه الأظنا وإن نقله في كل مرتبة
 أزيد من ثلاثة فتسفيض أو انفرد به واحد فغريب وأعلى
 سلسلة جميعها فمسند أو سقط من أولها واحد صلا
 فنقطع أو أكثر ففضل والمردى بتكرير لفظه عن معنيين
 مطوى ذكر المعصوم مضمرة وقصير السلسلة عال مشكها
 كلا أو جلا في مرخص كالاسم والأولية والمصاحفة و
 التلقين ونحو ذلك لسلسل ومخالف المشهور شاذ **تمت**

٢

فصل ما يتفق به معنى الحديث منه وسلسلة روايته إلى المعصوم
 فإن بلغت سلسلة كل طبقة حديثا مؤمن معروا وطوهم
 لكذب فتواتر ويرسم بان خراجا عن بعيد بنفسه القطع
 والأخبار جاد ولا يفيد بنفسه الأظنا وإن نقله في كل مرتبة
 أزيد من ثلاثة فتسفيض أو انفرد به واحد فغريب وأعلى
 سلسلة جميعها فمسند أو سقط من أولها واحد صلا
 فنقطع أو أكثر ففضل والمردى بتكرير لفظه عن معنيين
 مطوى ذكر المعصوم مضمرة وقصير السلسلة عال مشكها
 كلا أو جلا في مرخص كالاسم والأولية والمصاحفة و
 التلقين ونحو ذلك لسلسل ومخالف المشهور شاذ **تمت**

سلسلة المسند اما ما يسمو بمدحون بالتعديل فصحيح وان
شدا وبدون كلا او بعضا مع تعديل البقية فحسن او
مكوث عن مدحهم وذمهم كذلك فتوى واما ما يسمو
كلا او بعضا مع تعديل الكل فتوى ويسمى فينا ايضا واما
هذه الاربعة ضعيف فان اشهر العمل بمضمونه فمقبول وقد
يطلق الضعيف على القوي بمعنييه وقد يخص الموثق و
المشكوك بالمشكول على جرح او تعليق او انقطاع او اعطاء
او ارسال وقد يعلم من حال المرسل عدم الارسال عن غير
الثقة فينظم ح في سلك الصحاح كما سئل محمد بن ابي
رحمه الله ورواينه احيانا عن غير الثقة ولا تفتح في ذلك كما
يظن لانهم ذكروا انه لا يرسل الا عن ثقة **فصل الصدقة**
المناورات مقطوع والمنازع مكابرو والصدقة في الاحاد
الصحاح مظنون وقد عمل بها المناخرون وردتها الر
وابن زهره وابن البراج وابن ادريس واكثر فلهما نارضى الله
عنهم ومضما والبعث من الجانبين وسيع ولعل كلام المناخر
عند التامل اقرب وللشيخ على ان غير المناورات ان اعرضه
الحق بالمناورات في ايجاب العلم ووجوب العمل به والافسحة
احاد ويحجر العمل ببيان ويمنع اخرى على تفصيل ذكره في
الاستبصار وطعنه في التهذيب في بعض الاحاديث بانها

بصحة ما يروى في
الاصحاح

بدروري الا عن ثقة

اخار

اجارا احاد مبني على ذلك فتشيع بعض المناخرن عليه
بان جميع اجاد التهذيب احاد لا وجوهه والحقا كما
عند بعض ويشترط الاجبار باسرها عمل الاصحاب بها
عند اخرين كما في الموثقات وغيرها وقد شاع العمل
بالضعاف في السنن واز اشند ضعفها ولم ينجروا ليراد
بان اثبات احاد الاحكام الحسة بما هذا حال مخالفنا
ثبتت في محله مشهورا والعامه مضطربون في النقصان
واما نحن معاشر الخاصة فالعمل عندنا ليس بما في الحنفية
بل بحسنه من سمع شيئا من الثواب وهي ما انفردنا بروايتها
وقد بسطنا فيها الكلام في شرح الحديث الحاد والثلاثين
كتاب الاربعين **فصل** الحديث ان اشتمل على خمسة من
اوسند فمغلل وان اختلفت بركات الراوي فهو امره
او نقل مختلف في الاسناد او المتن بواحد فمدح او اوهم
السماع ممن لو يسمع منه او تعدد شيخه بايراد ما لم يشتهر من
القابره مثلا فمدلس او يدل بعض الرواة او كل السند بعينه
سهوا واللسر واج او الكساد فملوب او صحف في السناد او
المتن مضعف والراوى ان وافق في اسمه واسم ابائيه
لفظا فهو المنفق والمنفق او خطأ فقط فهو الموثق
والمختلف او في اسمه فقط والايوان مؤلفان فهو المشابه

قوله وان اشتمل على خمسة
من الثواب في حديثه فمغلل
كان له اجاب وان كان
على اربعة

المغلل
المدلس
المتن مضعف
المتن مختلف
المعاني مختلف
المشابه

وان وافق الراوي المروي عنه في السن او في الاخذ عن الشيخ
فرواية الاقران او تقدم عليه في احدهما فرواية الاكابر عن
الاصغر **فصل** ثبت تعديل الراوي وجوه بقول واحد
عدله عند الاكثر ولو اجتمع الجرح والمعدل فالمشهور في
الجرح والاولى التعديل على ما يترغلبة الظن كالاكثر
عددا وورعا وممارسة والفاظ التعديل ثقة محضين
وما اكثر موادها اما متضمن جافض باط صد ومشكوك
مستقيم زاهد قريب الامر ونحو ذلك فيفيد المدح المطلق
والفاظ الجرح ضعيف مطرب غال مرتفع القول تمام
ليس بشئ كدوب وضيع وما شاكلها دون يروى عن الضعفة
لا يبالى عن اخذ يعتمد المراسيل واما نحو مير حديثه
وينكر ليرتفع الحديث وامثال ذلك فهو كونه جرحا تاما
ورواية من تصف بفسق بعد صلاح او بالعكس لا يعبر
يعلم او يظن صلاحه وقت الاداء اما وقت الخلق **فصل**
انحاء تحمل الحديث **سبعة** **الاول** السماع من الشيخ وهو اعلاه
فيقول المتحمل سمعت لانا او حدثنا او اخبرنا او بانانا **الثاني**
القراءة عليه ويسمى العرض وشروطه حفظ الشيخ او كون اصل
الصحيح بيدي او يد ثقة فيقول قرأت عليه فاقرب ويحوز
احدى تلك العبادات مقيدة بقراءة عليه على قول ومطلق

رواية الراوي
رواية غيره

كل شئ في الحديث
صحة ما يروى عنه
سما ولو رتب عليه
التحقيق كل من
دار رسول الله
وغيره

وهو

القراءة

مطلقا على غيره غير الاولى على ثالث وفي حكم القراءة
عليه السماع حال قراءة الغير عليه فيقول قراءة عليه
وانا اسمع فاقرب او احد تلك العبادات والخلاف في
اطلاقها وتفيدها كما عرفت **ثالث** الاجازة والاكثر
على قبولها ويجوز مشافهة وكاتبه وغير المميز وهي المعين
بمعين او غيره او غير بز واول هذه الاربعة احاديثها
بل منع بعضهم ما عداها ويقول اجازة غير واين كذا **الاول**
تلك العبادات مقيدة باجازة على قول **الرابع** المناولة
ينا وله الشيخ اصله ويقول هذا سماعي مقصدا عليه
من دون اجزئك ونحو وفيها خلاف وقبولها غير بعيد
مع قيام القيمة على قصد الاجازة فيقول حدثنا من اوله
وما اشبه ذلك اما المقتضب بها لفظا فهي اعلى انواعها
الخامس الكتابية بان كتب له مروية بخطه او ما يامر بها
له فيقول كتب الي او حدثنا مكتوبة على قول **السادس**
الاعلام بان يعلم ان هذا مروية مقصدا عليه من دون
مناولة او اجازة والكلام في هذا وسابقه كما المنولة
فيقول اعلمنا ونحو **السادس** الوجدان بان يجد المروي
مكتوبا من غير اتصال على احد الانحاء السابقة كما شبهه
فيقول وجدت بخط فلان او في كتاب اخبر فلان انه

رواية

المعنى

ثالث

الكتابية

الاعلام

الوجدان

خط فلان وفي العمل بها فلان اما الرواية بها فلا
فصل اداب كتاب الحديث بنين الخط وعدم ادراج
 بعضه في بعض اعراب ما يخفى ويجرد عدم الاخلاق
 بالصلوة والسلام بعد اسم النبي والائمة صلوات الله
 وسلامه عليهم وليكن صريحا من غير مفر وليكتب بحسب تحويل
 السند جاء بين المحول والمحول اليه وان كان المستر في
 قال ويقول عاندا الى المعصوم فليمد اللام ويفصل
 الحديثين بدائق صغيرة من غير لون الاصل وان وقع
 سقط فان كان تسع اكتب عليه سمت السطر او كثيرا فالي
 اعلى الصفح يميننا او يسارا ان كان سطر واحدا والى
 اسفلها يميننا واعلاها يسارا ان كان اكثر والزيادة
 اليسيرة ينبغي بالحك مع امن الخرق وبدون البصر عليها
 ضربا ظاهرا لا بكتابة الا وحرف الزاوي ولها والى اخرها
 فان ربما يخفى على الناسخ واذا وقع تكرار فالثاني اخر بالحك
 او الضرب الا ان يكون ابي خط او في اول السطر **خاتمة**
 جميع احاديثنا الامامية تنتهي الى ائمتنا الاثني عشر
 الله عليهم اجمعين وهم ينتهون في النبي صلى الله عليه
 واله فان علومهم مقتبسة من تلك المشكاة وما تضمنه
 كتب الخاصة وضوان الله عليهم من الاحاديث المروية عنهم

اداب كتاب الحديث

في

ادب كتاب الحديث

في

عليهم السلام يزيد على ما في الصحاح السنن للامة بكثير كما
 يظهر لمن تتبع احاديث الفريقين وقد ذكرنا واحد
 وهو ابان بن تغلب عن امام واحد اعنى الامام ابا عبد الله
 جعفر بن محمد الصادق عليه السلام ثلثين الف حديث
 كما ذكره علماء الرجال وكان قد جمع قدما محدثا رضي
 الله عنهم ما وصل اليهم من احاديث ائمتنا سلام الله
 عليهم في اربعائة كتاب سمي الاصول ثم تصدك جماعة
 من المناخرين شكر الله سيدهم لجمع تلك الكتب وتربيتها
 ثقيل لا لا انتشار وتسهيل على طالب تلك الاخبار
 فالفوا كتباً مبسوطة مبسوطة واصولا مضبوطة محدثة
 مشتملة على الاسانيد المتصلة باصحاب المعصمة سلام الله عليهم
 كالكافي وكتاب من لا يحضره الفقيه والتهذيب الاقتصار
 ومدينة العلم والنخال والامالي وعيون الاجاب وغيرها
 والاصول الاربعة الاولى التي عليها المدافى هذه
 الاعضا اما الكافي فهو ناليف ثقة الاسلام ابي جعفر
 محمد بن يعقوب الكليني الرازي عطر الله مرقده سنة ثمان
 عشرين سنة وتوفي ببغداد سنة ثمان اوتسع وعشرين
 وثلثمائة وجمالة شانعة من علماء العامة كابن ابي
 في كتاب جامع الاصول من المحدثين لمذهب الامامية

ادب كتاب الحديث

في

على اسر المائة الثالثة بعد ما ذكرنا سيدنا واما منا ابا الحسن
 بن موسى الرضا سلام الله عليه وعلى ابايه الطاهرين هو
 المجدد لذلك المذهب على اسر المائة الثانية واما كتاب
 من لا يحضره الفقيه فهو تاليف رئيس المحدثين حجة
 الاسلام ابي جعفر محمد بن علي بن بابويه القمي قدس الله روحه
 وطاب ثراه وله مؤلفات اخرى سواه تقارب ثلثمائة توفى في
 سنة احدى وثمانين وثلثمائة واما التهذيب والاستبصار
 فهما من تاليفات شيخ الطائفة محمد بن الحسن الطوسي فخر الله
 ضريحه وله تاليفات سواها في التفسير والاصول والفروع
 وغيرها توفى سنة ستين واربعمائة بالمشهد المقدس في
 صلي ساكنها افضل الصلوات والسلام فهو لاء المحدثون الثلاثة
 من مشايخ علماء الفرة الناجية الامامية رضوا الله عليهم
 وقد وفق الله سبحانه وانا اقل العباد **عليه السلام** عن
 للافتاء باثارهم والاقباس من انوارهم فجمعت في كتاب الجبل
 المين خلاصة ما تضمنه الاصول الاربع من احاديث الشرايح
 والحنا والموثقات التي منها تنبسط امهات الاحكام الشرعية
 الفقهية واليهاتر دتمهما الطالب للفرعية وسلك في
 توضيح مبانيها وتحقيق معانيها مسلكا يرتضي الناظر **لها**
 البصيرة وياخذ المناولون بيده غير ضيقة واسأل الله

نسخة من كتاب
 تهذيب الفقيه
 بخط ابي جعفر محمد بن علي بن بابويه
 القمي قدس الله روحه
 سنة ٤٠٠

كتاب
 الفقه
 من لا يحضره الفقيه

من خط ابي جعفر محمد بن علي بن بابويه
 سنة ٤٠٠

اعم الاترى ان قول الاخطل ان الكلام مثبت اي الكلام
 المتعارف في عرف النخاه وعرف العام وانما هذا من ذلك
 هذا فندعلك انك تافه اولاً لم تصح نقلك ثم يدعي ان لم
 يثبت مدعاهك بدليل لم يثبت المقدمات ثم مانع بدليل
 المناقض والمعارض والسائل مانع اولاً ثم يدعي الخلف ثم
 يدعي الخلاف ثم

١٠

بسم الله الرحمن الرحيم

حمد بحد و ثنای سپید علمی که بنی نوع ان از البیب
افراد متخلیه کلیه علم از سایر مخلوقات ممتاز گردانید
و افراد متصفه بصفه تقوی را بصد صفت کرامت رسانید
و در دنیا محدود و در پیشوای قسین و رسنمای فریقین با تد
سبل سید رسن بده گوین قده و ثقلین صدر صفت صفا
بدر خطه اصطفی محمد مصطفی صلی الله علیه و آله و برال
صحیح الاقوال و عترت صمیم الافعال آنحضرت که زینالجهان
متمم سعادت ابدی و خیال عداوتشان مورث تفاوت
سرمدی است صلوة تسلیم اکثر کثیر او بعد فقیر
حقیر قلبیل الحاصل کثیر التقصیر نور الدین علی قسی مشهور
ضمیمه مہر تنویر ارباب فطنت و دکا و اصحاب فطرت
و دنا که زبده اوقات شریف خود صرف مدح آثار نبوی
و اخبار مصطفوی نموده اند میگرداند که چون ناقدان

بسم

باصبیت ناقدان اخبار قدما و حدیثا نشوونما نفس مودت
الا در ریاض تریه شریفه بدلتونیکه نهالش جز لال و لای غلامان
ایم دین من صلوات الله علیهم اجمعین کسب و سیراب
نیکرود بلکه مقتدای علمای سرعصری و رسنمای فضیلا
سر شهری جز خوان دانش مشایخ قم بجهه نیافه و بغیر از
خوشه جنبی اطراف خرم علومشان جاریه انداخته و جمعی
کثیر و جمعی عقید ازیشان در ائمه حضرات ایم معصومین صلوات
علیهم اجمعین بکف شرایع دین مبین ممتاز و ببط شریع مبین
سرفراز بوده اند بخاطر رسید که اسامی شریفه بعضی ایشانرا
در سلاک تحریر و سمط تفسیر آورد و قبل از شروع در آن معروض
میدارد که مذہب اصحاب با رضوان الله علیهم آنت که مکہ
شرفنا الله تعالی اشرف بقاء است و این مذہب اکثر
جمہور است و بعضی از عامه خلاف این گفتند و آنچه دلالت بر
حقیقت قول اقوی میکند توجه است درج و عسره و بکله
شرفنا الله و حرم ما من بودن آن مکان در حاله و اسلام

و مخصوص بودن بتولد حضرت خیر الانام و بتولد وصی
 آنحضرت علیهما الصلوة والسلام و مکان کعبه کشتن و مطا
 انبیا سابق علی بنی و علیهم السلام بودن و کثرت اقامت
 حضرت زبده کونین و سید ثقلین در آنجا و ما مور کشتن
 پیغمبر تبلیغ اسلام در آن مکان و وجوب استقبال آن
 در نماز که بهترین اعمال است و در اکثر عبادات و حرمت دخول
 در آنجا الا با احترام عال و وجوب اجتناب از رسیدن
 قطع سحر و گیاه حرم و لزوم حضور ششصد هزار نفس در
 حج و اتمام این عدد بجلای که اگر کمتر حاضر شوند و تحریم دخول
 مشرکین و زیاده بی ثواب اعمال خیر خانه که مرویت که بکار
 در آنجا برابر است با صد هزار نماز در غیر آنجا و یکصد هزار صدقه
 دادن برابر با صد هزار درم و از حضرت امام تمام بن العباد
 و السجاد علی بن الحسین علیهما السلام مرویت که یک تسبیح
 در مکه افضل است از خراج عراقین نفعه کردن در راه خدا می آید
 و چون مخصوص فضیلت مدینه مشرفه و مکه هدییم علیهما الصلوة

و السلام است که مرتب کشته با برادری است نموده بیان می نماید
 که از اماکن مشرفه مدینه للمؤمنین قم است که در خاک پاکش
 جز بنام ولای ایچم هدی نشود و نماز نمیشناسند و منصفی چند

بر تمامی عدای ایشان دمان نمیکشاید و کافیت از برای
 شرف آن مدینه مشرفه آنکه حضرت سید سید نقیب حبیب
 قدوه متقدمین و اسوه متاخرین غیاث الله و التی الذی
 عبد الکربیم بن احمد بن طائوس رضوان الله علیه نقل
 فرموده و صاحب دلائیل البسمه بانه فی الصحیح المحصره الفوق
 علی سکنها الصلوة و التحیه که رساله است منتخب از رساله
 که آنحضرت در تحقیق مدفن حضرت وصی سید کونین

مالک الکتاب
 الخ

۲۸

۳۳ ۳۳ ۱

وزبده ثقلین امام المؤمنین و امیر المتقین اسد الله العالی
 علی ابن ابی طالب علیه الصلوة والسلام نوشته آورده که چون
 مامون کس بجلازیه حضرت امام معصوم مظلوم مقرر صراط
 علی ابن موسی الرضا علیه التحیه و الثنا فرستاده است دعا
 نمود که آنحضرت عراق و خراسان را بمقدم شریف خود

۳۳
 ۳۳
 ۱

مشرف سازد چون بران حضرت لازم شد که غان غایت
 بدین صوب مصروف فرماید از مدینه مشرف بعد از وداع
 حضرت سید المرسلین بجانب بصره توجیه نمود و از آنجا
 اموازا بشرف مقدم شریف خود مشرف ساخت
 از آنجا توجیه بجانب مدینه المومنین قسم فرمودند و چون
 بحدود آن مدینه مشرف رسیدند اهل آنجا که کل وجودشان
 بزلال ولای غلامان آنحضرت محمّر گشته بود استقبال آن
 حضرت کرده چون بسعادت ملازمه آنحضرت مشرف
 شدند روی نیاز بر خاک هفتاد و شکر حضرت غرت غرثانه
 بجای آورده سر یک استدعای آن نمودند که غلامان آنحضرت
 منزل اورا بقدم و هم بهایت لزوم مشرف سازند
 آنحضرت صلی الله علیه و علی اجداده و علی ذریه المصوبین
 فرمودند که امشب شخصی از اهل این شهر مامور شد که بصیاف
 و خدمتکاری ماقیم نماید و ناقد من مامور است که بجانب
 خانه او حرکت نماید چون آن جمع این شنیدند همه درنگا

ظفر جناب آنحضرت بخود و حیران روان شدند تا وقتی
 که ناقد مبارک آنحضرت برده خانه قدر گرفت و صاحب
 خانه سر اسیمه بیرون آمده سر بر پای مبارک آنحضرت
 نهاده نمود که تا غایت بلوازم خدمتگاری اشتغال استم
 بواسطه آن از شرف اسفحال محروم ماندم و آنحضرت
 در منزل او قرار گرفت و کسب مقدم شریف آنحضرت
 بعد از اندک زمانی الموضع معافی عظیمی شد و این نظایر
 علیه الرحمه نقل فرموده که در زمان او در این مقام مدرسه
 عظیمی بوده معروف بانکه بمقدم شریف غلامان آنحضرت
 مشرف گشته و این طاوس علیه الرحمه در سنه ثمان و
 اربعین متولد گشته و در ثلث و تعیین و ستما به حلت فرمود
 رضوان الله علیه و در شرف این مدینه شریفه آثار بسیار
 مذکور است اما چون فقیه التمام نموده که درین رساله
 ایراد اثری نماید که یکی از محتمدین رضوان الله علیهم در
 کتاب معتبر خود نقل فرموده باشند بایراد آنچه در بعضی

اخبار و ارد است توجه نمینماید و چون بمقتضای خیر انسانی
 خبر شرف مکان بالمکین این تدبیر را شرف بسبب
 وجود جمعی بوده که ایام راحت و فراغت خود را صرف ضبط
 معالم دین مبین و شریع متین نموده است و در تحصیل اخبار
 و طاعت و جود در اجتهاد بروز آورده و روز در سمان کتب
 رسانیده و هر یک در زمان خود از اهل عصر خود ممتاز و اکثر
 بنظر کیمیا اثر حضرات ائمه هدی علیهم صلوة الصلوات
 سرافسار گشته در ورع و پیرسیز کاری فرید زمان و در تقوی
 و دین داری و حیدر دظان بوده اند چنانکه مذکور شد پس
 مناسب است که اسامی بعضی از ثقات ائمه دین را با بعضی
 که بسعادت ملازمه حضرات ائمه مشرف نشده باشند
 و علمای ما رضوان الله علیهم تصریح بعبدالت و فضیلت
 ایشان در کتب معتبر فرموده باشند درین رساله جمع نموده
 اندگی از حال هر کس بیان نماید و البته نام نموده که نیارد
 درین رساله الا شخصی را که حضرت مقتدای فرقه ناجیه

طریق؟

شیخ ابو جعفر طوسی علیه الرحمه در فهرست اسما شیعیه
 یا کتاب رجال خود آورده باشد یا حضرت محمد بن غنم
 بن عبدالعزیز رشتی که از ثقات علمای رجال و اخبار است
 در کتاب معروف خود درج نموده باشد یا حضرت نجاشی
 در کتاب خود ذکر فرموده باشد یا حضرت علامه در
 خلاصه الاقوال آورده باشد یا حضرت حسن بن علی بن
 داود که از طفولیت قرین حضرت ابن طاووس علیه الرحمه
 بوده است و بعد از حضرت علامه جمع رجال نموده و کتاب
 او در رجال معروف است در آن ایراد فرموده باشد و الحاق
 نموده ام جمعی را که حضرت شیخ اجل و خدا علم علی بن محمد الله
 بن الحسن بن الحسین بن بابویه قدس الله روحه و روح اسلافه
 در فهرستی که در آن فهرست جمع فرموده جماعتی را که معاصر
 شیخ ابو جعفر طوسی بوده اند و کسانی که بعد از آن حضرت
 کتب فضایل فرموده اند و در زمان خود بعبدالت و فضیلت
 مشهور و معروف بوده اند و متوجه بر قسم اسامی جماعتی

نمیشود که احوال ایشان را غیر این حضرات ذکر فرموده باشند
و غرض ازین آنست که خصم را مجال اعتراض نماید و شاید که
وصف حال خیر بآنان باعث آن شود که جمعی که درین زمان
درین دینیه مشرف نشدند و نما میفرمایند حال سلف اقدوده
ساخته جز طریق و رع و پیرسیر کاری و دین داری را می
نسپزند و اعمال خود را مطابق افعال آن بزرگان ساخته
و خود را بر صفحه روزگار عار آثار ایشان سازند و حکما
غیر این نه لایق و سزاوارست زیرا که نشوونمای ایشان
در ایام دولت شانستایست که از مناسی در زمان سلطنتش
جز نامی بر صفحه روزگار نمانده بلکه امر آن معروف ایام
حکومتش از صفحه آثار آن نام نیز زدوده در نظر خلفایان
آستانش هر کس فضیلت عارست و سر یک از ایشان از
غیر تقوی و ورع پیروز از مجلاز بان بیان اوصاف
این پادشاه دین پناه ندارم و بدعا قیام میسپارم الهی ایام
دولت پادشاهی را که محمود است بجا که آستانه خیر البشر

صلی الله علیه و آله وسلم رواج در مسنده مذنب حق
ایمه اشعی عشر صلوات الله علیهم اجمعین غلام با خلاص
امیر المؤمنین علی ابن ابی طالب علیه الصلوٰة والسلام متصل
با ایام دولت قایم آل محمد علیه الصلوٰة والسلام گردان
بختی محمد و آل محمد و مرتب گردانیده ام اسمی شریف ایشانرا
بترتیب حروف بجا اول و ناسا و انا و جسد یعنی اسمی که اول
آن اسم مسنده بوده باشد بر اسمی که اول او حرف با باشد
و آنچه اول او حرف با باشد مقدم باشد بر اسمی که اول او
حرف جیم باشد چنانکه احمد مقدم باشد بر بابویه و بابویه
مقدم باشد بر جعفر و همچنین تا آخر و اگر جمعی را در اول اسم
مسند باشد تقدیم باعتبار حرف دویم واقع شود پس
احمد قبل از اسحق مذکور خواهد شد و اگر دو کس یا بیشتر در
اسمی شریک باشند ترتیب باعتبار اسم پدر خواهد بود
چنانکه احمد بن ادریس غایتش از احمد بن اسحق نوشته شود
و اگر درین نیز مساوی باشند نظر با اسم پدر پدر که جدا

ترتیب واقع خواهد شد چنانکه احمد بن محمد بن خالد قبل
از احمد بن محمد بن عبید اللہ باشد و یحییٰ بن یسار کردن
اسمی از اسماء درین رساله بغایت آسان بوده باشد و
ما توفیقہ الا باللہ علیہ توکلت والیہ این

باب الحضر

آدم بن اسحاق بن آدم بن عبد اللہ الاشعری که از اکابر ثقات
و عدول قم است و نجاشی در کتاب خود ذکر او فرموده
و حدیثش عبد اللہ منسوب باشعرین سبا ابن یسار بن
یعراب بن قحطان و اشعریون منسوبند باو و این لقب
بزرگ بوده اند و در حد و دین بسری رده اند و حضرت
شیخ جمال الدین در خلاصه الاقوال ذکر او کرده و تصریح
بعد التشن فرموده و در کتاب ابن داود نیز تو بیستن
ذکورات ابرہیم بن محمد که از جمله عدول محدثین قم
و بشر ف ملازمه حضرت امام تمام موسی کاظم علیہ السلام
متر ف کشته و از آنحضرت احادیث شنیده و بعد از ان

حضرت ملازمه حضرت امام مقتدر رض الطاعه علی ابن موسی
الرضا نموده و از ان حضرت نیز احادیث استماع نموده
رحمہ اللہ تعالیٰ و نجاشی اور در کتاب خود ذکر نموده و حضرت
علاء در خلاصه اسم شریف اور در ج نموده و در کتاب ابن داود
نیز مذکور است ابوہیم بن یاسم و کتبه شریفه حضرت ابو یسار
و از اکابر محدثین قم است و اورا کتب بسیار در حدیث
و اصل آنحضرت بکوفین منتهی میشود و بواسطه او آثار بسیار
و اخبار پشمار از رواه ایما اطهار منقول است و نجاشی و کتبی
و حضرت شیخ ابو جعفر طوسی و علاء و ابن داود همه در کتب
خود ایراد اسم شریف او نموده اند و بعضی از اصحاب ذکر فرموده
که او بشر ف ملازمه حضرت امام الحن والانس علی ابن موسی الرضا
متر ف کشته و ابن داود اور از زویان حضرت امام تمام
محمد تقی دانسته احمد بن ادیس که از جمله ثقات رواه
و در فقهای اصحاب است و از بزرگان محدثین قم است
و نسبش باشعرین منتهی میشود و نجاشی و شیخ ابو جعفر طوسی

و علاه و ابن داود اسم شریف او را در کتب خود ایراد فرموده اند
 و فرموده اند که اول بغایت بزرگت و کثیر الحدیث و صحیح
 الروایه و کتاب نوادر از تصنیفات آنحضرت است و وفاته
 او در سنه ۳۰ و ثلثه ما بوده در وقتی که از راه کوفه بکعبه مشرفه
 تشریف می برده در منزلی که او را قسم عا کونید رحمة الله و روح
 رحمة احمد بن اسحق بن عبد الله بن سعد بن ابی مالک
 بن الاخوص که از اکابر مشایخ قمین است و از ثقات و رواة
 و محدثین و آنحضرت بغایت عالی رتبه بوده بشرف ملازمت
 حضرت امام معصوم امام محمد تقی علیه السلام مشرف گشته
 و در ایام از جانب اهل قم آنحضرت خدمت حضرات ائمه
 معصومین صلوات الله علیهم اجمعین میفرشته و مسائل
 از آنحضرت فرامیگرفت و بقم می آمده و اهل قسم از او
 تعلیم میگرفتند و همچنین خدمت حضرت امام علی نقی علیه السلام
 مشرف شده و بعد از آنحضرت بملازم حضرت امام حسن عسکری
 رسیده و از خواص اصحاب آنحضرت صلوات الله علیهم بوده

و شیخ جمال الدین علیه الرحمه در کتاب خلاصه الاقوال آورده
 که او شیخ قدین است و حضرت امام تمام سمام منتظر مظفر
 صاحب العصر و الزمان را دیده و آنحضرت را کتب بسیار
 در حدیث مجلا بس که عالیت و رانز بس فضل و کمال
 چون بر او صاف و بی آیم شودم با طقه لال قدس الله
 روحه و روح حبیب مشایخ رضوان الله علیهم احمد بن
 اسمعیل بن بکله بن عبد الله از افاضل و علمای قم است
 و تصانیف بسیار دارد و شیخ جمال الدین علیه الرحمه فرموده
 که مثل تصانیف آنحضرت سیحکن را نبوده و اول بغایت بزرگت
 و کثرت تشریفش منتهی میشود بیکله و آن قبسیله است از
 قبایل عرب که در یمن می بوده اند و در خلاصه الاقوال
 مذکور است که از جمله مصنفات او کتاب عباسی است
 و آن کتاب ده هزار ورق است و در اخبار عباسی است
 و کسی مثل آن کتاب مصنفی ندارد و شیخ ابو جعفر طوسی
 اسم شریف او را در فهرست آورده و در کتاب ابن داود نیز

مذکور است احمد بن محمد بن اصفه بن العباس از جمله
 و کتاب مصابیح از مضافات اوست و در آن کتاب جمع
 نموده آیاتی که در شان اهل بیت علیهم السلام نازل گشته و بکثرت
 ضریک شده و شیخ ابو جعفر طوسی او را در کتاب رجال خود آورده
 احمد بن الحسین بن احمد بن محمد بن دعوید از ارض خلیجی قم است
 و علی بن عبد الله بن بابویه او را در فهرست خود آورده و وصفش
 بعد الت کرده و فرموده که او حافظ احادیث بوده و از ثقات
 رواة است و شیخ کبیر عبد الرحمن نیشابوری از شاگردان اوست
 و از حدیث فرا گرفته احمد بن حسن بن السبع
 بن عبد الله از اکابر محدثین قسم بوده و از ثقات روایه و
 عدول اهل فضل و علومت و بشرف ملازم حضرت امام
 محمد تقی علیه السلام رسیده و از آنحضرت احادیث شنیده
 و بعد از آنحضرت بشرف خدمت حضرت امام علی تقی
 علیه السلام گشته و از اصحاب آنحضرت بوده و حضرت
 شیخ ابو جعفر طوسی و شیخ جمال الدین و ابن داود ایراد

اسم شریف او در کتب خود فرموده اند احمد
 بن داود بن علی از بزرگان دین و عدول محدثین قم بوده
 و احادیث بسیار ضبط نموده بوده و ادراک صحبت شریف
 علی ابن الحسین بن بابویه فرموده و شیخ ابو جعفر طوسی
 و علامه و ابن داود او را در کتب خود مذکور ساختند
 و تصریح بعد الت او کرده و نجاشی در وصف او نوشته که
 ثقة تقیه و کاتبه آنحضرت ابو الحسین است قدس الله
 روحه احمد بن سکه بن عبد الله از افاضل مدینه المنوره
 قسم بوده و بغایت بزرگ و صاحب تصنیف و مضافات
 او بغایت نفیس و محمد بن الحسین بن العمید از شاگردان
 اوست و شیخ ابو جعفر طوسی او را در فهرست خود ذکر
 کرده و ابن داود نیز در کتاب خود او را ایراد فرموده و
 نسبت منتهی میشود و بقبیله کله احمد بن عبد الله
 بن عیسی بن مصقله بن سعد از ثقات محدثین قم است و
 شریفش با شعرین منتهی میشود و در خلاص الاقوال

حضرت علامه و صفحش بعدالت فرموده و با آنحضرت نسخ
 بوده از حضرت امام معصوم محمد تقی علیه و علی ابائه السلام
 و در قسم بیرکت آن نسخه او را و اهل بیت او را بغایت مغز
 میداشته اند و نهایت تعظیم او مینموده اند احمد
 بن عبد القاهر بن احمد از افاضل قم است و بسیار
 فاضل بوده و این بابونه در فهرست خود ایراد اسم او
 نموده و وصفش بعدالت و فضل کرده احمد بن
 علی بن الحسن بن شاذان از فقهای مدینه قم بوده و عالم
 باخبار و آثار و نجاشی علیه الرحمة او را در کتاب رجال خود
 درج نموده و علامه در خلاصه الاقوال و ابن دلواد کتاب
 رجال خود ایراد اسم او فرموده اند احمد بن علی که معروف
 بوده بشقران بضم شین از اهل قم است و حضرت شیخ
 ابو جعفر او را در کتاب رجال خود آورده و تفصیل حال او بیان
 نموده احمد بن محمد بن الحسین بن الحسن بن دول از
 افاضل قم است و کشی او را در کتاب رجال خود آورده و

ابن داود نیز ذکر او در کتاب خود نموده و او را مصنفات
 بسیار آنچه بعد در آورده و در کتاب ابن داود مذکور
 شده صد کتابست و در سنه خمین و ثلثمائه بجوار رحمت ایزد
 پیوسته احمد بن محمد بن خالد بن عبد الرحمن بن محمد
 بن علی البسمرقی منسوبت ببرقه و برقه قریه بوده برکنار
 رودخانه قسم و اصلش منتهی میشود بکوفین از افاضل و
 اکابر محدثین بوده و تصانیف بسیار کرده و از جمله ارباب
 حدیث است و ابن عساری که از اکابر اصحاب رجال است
 نقل فرموده که بعضی از محدثین و مشایخ قم طعن او را به
 این که نقل حدیث میکند از جمعی از محدثین که ایشان عادل
 نیستند و حضرت احمد بن محمد بن عیسی که در آن زمان در
 قم از اکابر دنیا و آخرت بوده و بعد از این و صفحش مذکور خواهد
 شد او را از قسم پیرون کرد و بعد از آنکه زمانی که بر حقیقت
 حال او مطلع شد او را باز بقم آورد و بغایت تعظیم او فرمود
 و تا بود بسیار مغز و مکرّم بود و در وقتی که رحلت فرمود احمد

بن محمد بن عیسی بای مبارک خود بر سنه نموده در عقب
 جنازه او میرفت تا قبر به او طاهر سازد و خود را از آنجه
 کرده بود بری سازد و او بسعادت ملازمه حضرت امام محمد
 تقی مشرف شده و شیخ ابو جعفر طوسی او را در کتاب رجال
 خود در فهرست اصحاب شیعہ و نجاشی در کتاب رجال خود
 و علامه در خلاصه الاقوال و ابن داود در کتاب خود ایراد
 فرموده اند و وصفش بعد الت و فضیلت کرده و جمعی کثیر
 از شاگردان او نزد اصحاب مشهورند احمد بن محمد
 بن عبید الله از اکابر محدثین قم است و از جمله مصفا
 او کتاب نواد است و احمد بن ادریس قمی و احمد
 بن محمد بن حکمی قسسی و محمد بن حکمی قمی که شیخ محمد بن یعقوب
 کلینی است و محمد بن علی بن محبوب با جلالت قدر و مسلم
 بودن در زمان خود همه از شاگردان شیخ احمد مذکورند
 و نجاشی در کتاب رجال و شیخ ابو جعفر و علامه و ابن
 داود در کتاب خود ایراد اسم او فرموده اند و وصفش بعد الت

کرده و آنحضرت بشرف ملازمه حضرت امام علی نقی علیه
 السلام مشرف گشته و از آنحضرت بسیار احادیث شنیده
 روایت فرموده رحمه الله و روح روضه احمد
 بن محمد بن عیسی بن عبد الله بن سعد بن مالک بن
 الاوص بن السائب بن مالک بن عامر از اجله و اکابر
 محدثین و افاضل قسم بوده و در امور دین و دنیا مقدا
 بوده و در آن زمان نجات او دیگری نبوده و پیشوای دین
 و دنیای قیمن بوده و نسب شریفش منتهی با شعرین مشهور
 و اول کسی که از اجداد آنحضرت بقیم آمده و توطن قسم
 اختیار فرموده سعد بن مالک بن احوص بوده جلالت
 وقت در او پیش از آنست که شمه از آن بیان توان کرد
 و تصانیف او بعایت بسیار است و شیخ جماعه محدثین
 قم است و شرف ملازمه حضرت امام مقرر فی الطاعه
 علی بن موسی الرضا علیه و علی ابائه التحیت و التام مشرف
 گشته و بعد از آنحضرت ملازمه حضرت امام محمد تقی علیه السلام

علیه السلام فرموده و از آنحضرت روایت شده و بعد از آنحضرت ادراک
 زمان حضرت امام حسن عسکری علیه السلام نموده بملازمه
 عالی آنحضرت نیز مشرف شده و از آنحضرت نیز احادیث
 فراگرفت شیخ ابو جعفر طوسی در فهرست و کتاب رجال
 خود ایراد اسم فرموده و تصریح بعدالت و جلالت قدر
 او نموده و کشتی نیز در کتاب خود ایراد کرده و شیخ جمال الدین
 در خلاصه الاقوال و صفحش بعدالت کرده و همچنین ابن
 داود و از اجداد آنحضرت سایب بن مالک خدمت
 حضرت خاتم الانبیاء و المرسلین مشرف گشته ادراک
 شرف اسلام نموده بجزت بکوفه فرموده در کوفه
 متوطن بوده قدس الله روحه و زرقه مرافقه بحی الحق
 و ابانہ ادیس عبد الله بن سعد از ثقاته و عدول
 محدثین قم است و صاحب تصنیف نجاشی در کتاب
 رجال خود ذکر او فرموده و شیخ جمال الدین در خلاصه
 الاقوال قایل بعدالتش شده و توقیفش فرموده و بجا

استماع نموده

جمعی از شاگردان او را در زمره محدثین ذکر کرده و محمد
 بن الحسن بن الولید و محمد بن الحسن الصفار را از او یاد
 آورد البته ادیس بن عیسی از اصحاب قم مشرف
 ملازمه حضرت امام الجن والانس علی ابن موسی الرضا
 رسیده و در خلاصه الاقوال مذکور است که از آنحضرت
 یک حدیث شنیده و شیخ جمال الدین و صفحش بعدالت
 کرده و نسب او با شعرین میشود استحق بن آدم
 بن عبد رب بن سعد اشعری از رواه قم است و مشرف
 خدمت حضرت امام رضا علیه التحیه و الثامرف
 گشته نجاشی در کتاب رجال اسم او آورده و تفصیل
 حالش بیان نکرده استحق بن عبد الله بن سعد بن مالک
 از ثقاته رواه و عدول محدثین قم است و بملازمه
 حضرت امام جعفر صادق علیه السلام مشرف شده
 و از آنحضرت روایات فراگرفت و بعد از آنحضرت
 ملازمه حضرت امام موسی کاظم علیه السلام فرموده و

و از آنحضرت نیز استماع احادیث نموده و کشتی ایراد
 اسم او در کتاب خود کرده و علامه در خلاصه الاقوال
 تصریح بعدالتش فرموده و ابن داود نیز قایل بنویس
 آورده و او را پنهانی بوده احمد نام در میان ارباب
 حدیث بغایت مشهور نجاشی در کتاب خود ذکر آورده
 مجمل آنکه از آثار مفهومی میشود ایشان خاندان صلاح
 و تقوی و پرستگاری و دین داری بوده اند رضوان الله
 علیهم **اسحق** بن محمد بن الحسین بابویه
 زمان خود بوده و ادراک صحیح شریف شیخ جعفر قدس الله
 روحه نموده و جمیع مصنفات او را بر خوانده و اجازه
 گرفت و بغایت محدث خوب بوده و تصانیف بسیار
 دارد عربی و فارسی در اعتقاد و غیر آن و در فهرست
 علی بن عبد الله بن بابویه اسم شریفش مذکور است
اسمعیل بن آدم بن عبد الله بن سعد از
 بزرگان مدینه المومنین قم است و از اکابر محدثین و

مصنفین

و مصنفین و بنحو محمد بن الحسن الصفار و محمد ابی الصهبان
 که از مشایخ دور اندیشا کردی او کرده اند و تصنیف
 او را بر خواننده و از نقل گرفته و نجاشی او را در کتاب
 خود آورده و علامه در خلاصه الاقوال تصریح بعدالتش
 فرموده و ابن داود نیز بنویس قایل گشته **اسمعیل**
 بن سعد الاحوص از عدول محدثین مدینه قسم بوده و
 سعادت خدمت حضرت امام مفضل رض الطاعه علیها
 موسی الرضا علیه السلام و الثنا شرف گشته و از
 اصحاب آنحضرت بوده و بغایت بزرگ بوده و عالی مرتبه
 همه علمای رجال او را بزرگ دانسته اند و وضع بعد
 کرده اند و در کتاب رجال شیخ و خلاصه الاقوال و
 کتاب ابن داود مذکور است **اسمعیل** بن محمد
 بن الحسن بن الحسین بن بابویه بغایت محدث نیک
 بوده و در میان اهل قسم بصفت امتیاز سه مرتبه از
 با اتفاق برادرش اسحق کلاب از شیخ ابن جعفر رسیده

بوده و تصانیف او را از او اجازه گرفتند و او را
تصانیف بوده بعضی عبری و بعضی بفارسی
و اسم او در فهرست ابن بابویه مذکور است امیر
از اکار بر سادات مدینه قسم بوده و لغایت فاضل
و علی بن عبدالله در فهرست خود او را صفت عدالت
و پرستیزکاری ستوده و نموده که او مدتی در قسم
قاضی بوده و مدتی در کسب حیب شرفاء القسبی
نیز در فهرست مذکور است و احوال ایشان در فهرست
ابن بابویه بقتضیل مذکور نیست و الله اعلم بحقیق الحال

باب الباء

بابویه بن سعد بن محمد بن الحسن بن بابویه در زمان
خود زبده فقها و قدوة صلیبی مدینه المومنین قم
بوده و در ائمه ای تحصیل از تلامذه حضرت شیخ
اجل او حد الحسن بن الحسین بن بابویه بوده و لغایت
صاحب و طره و ذکا بوده و جد تمام در تحصیل اجتهاد

الکثر

داشته باندک زمانی ترسه فضیلت او بجای رسیده
که صاحب تصنیف گشته و کتاب صراط مستقیم
که مشتمل بر اصول و فروع است از مصنفات او است
و اسم شریفش در فهرست ابن بابویه مذکور است

باب الحمیم

جعفر بن الحسین بن علی بن شهریار از مشاهیر
فضلا و اجلاهی علمای قم است و شیخ قمین بوده و
صاحب تصنیف و از جمله مصنفات او است کتاب نوادر
و نجاشی در کتاب خود اسم او را برآورد نموده و نقل کرده
که در وقتی که بکوفه انتقال فرمود کتابی تصنیف نموده
در فضل کوفه و مساجدان و بعد از آن در کوفه متوطن
شده و در سنه اربعین و ثلثمائه در آنجا وفات نموده
رحمه الله و شیخ جمال الدین در خلاصه الاقوال تصریح
بعده الت او فرموده و ابن داود نیز تو ثقیفش نموده و
در زمان خود مشهور به ابی محمد مومن بوده جعفر

بن سلیمان از فضیلتی قم است و کتاب ثواب الاعمال
 از مصنفات اوست و محمد بن الحسن بن الولید از او بیان
 او و نجاشی اسم ترفیش را در کتاب رجال خود ذکر نموده و در
 خلاصه الاقوال حضرت علامه تصریح بعد التمش فرموده و در کتاب
 ابن داود نیز مذکور است جعفر بن علی بن احمد که معروف بوده
 باسن الرانیه کینه او ابو محمد بوده شیخ ابو جعفر طوسی علیه الرحمه
 در کتاب رجال خود ذکر او فرموده و تصریح بعد التمش کرده
 و ابن داود نیز توثیقش فرموده و او از مصنفان مشهور مدینه
 الموسسین قم است **باب الحاء**
الحسن بن احمد بن زید و نه از جمله مصنفین بیهوش
 قم است و کتاب برار از مصنفات اوست و حضرت کاشانی
 در کتاب رجال خود ذکر او فرموده و در خلاصه الاقوال
 علامه نیز توثیقش فرموده و ابن داود نیز بعد التمش قایلند
 و بغایت فاضل و دین دار و پر سیر کار بوده **الحسن**
 بن الحسن بن بابویه از اکابر فاضل قم است و در ری سیر

می برده و او را حکام بنخوانده اند بغایت فقیه بی بدل بوده
 و ابن بابویه در فهرست خود توثیقش فرموده و او
 بشرف صحبت شیخ ابو جعفر مشرف شده و شرف محاوره
 بجهت شرف یافتن جمیع مصنفات شیخ را بر خواننده وارد
 اجازه گرفت و از نهایت حدی که آنحضرت را در ضبط قوا
 دین من بوده ملازمت شیخ حلال فقه موطم سلار بن عبد العزیز
 الدلمی نموده و جمیع تصانیف او را بر خواننده و تصانیف
 ابن الریح را نیز بر خواننده و از اجازه گرفت و او را در
 فقه تصانیف بسیار است از جمله مصنفات کتاب العبادات
 و بعضی از مشایخ قسم بغایت تعریف آن کتاب کرده اند
 و همچنین کتاب الاعمال الصالحه و کتاب سیر الابرار و الایمه
 علیهم السلام **الحسن** بن عبد الصمد بن محمد بن عبد الله
 از جمله تفاه رجال و عدول قم است و از افاضل مشهور است
 و نسب او منتهی با شعرین میشود و شیخ جمال الدین علیه الرحمه
 در خلاصه الاقوال تصریح بعد التمش فرموده و نجاشی

نیز در کتاب رجال ایراد اسم او فرموده **الحسن**
 بن عبد العزیز بن الحسین از فقهای قم است و در زمان
 خود قدمه صلی می آن شهر بوده و بغایت پر سیر کار
 و دین دار و از آثار قمن حسن مفهوم میشود که در آن زمان
 بزهد او کس نبوده و این بابویه در فهرست خود اسم او آورده
 و لغت است و صفحش کرده اما از احوال و خبری نوشته **الحسن**
 بن علی و کنیت او ابو محمد است از اکابر فضلاء قم است صاحب
 تصنیف و کتاب الجامع که در ابواب شریعت است و کتابت
 بغایت بزرگ و مملو و نیز کتب تصنیف است و او نیز
 بوده با محمد بن الحسن بن الولید در تجاره و علمای رجال
 در عدالتش اتفاق فرموده اند نحاشی در کتاب رجال
 نام او آورده و او را عادل و فاضل دانسته و حضرت
 علامه نیز در خلاصه الاقوال توثیقش فرموده و این داود
 نیز در کتاب خود تصریح بعد التمس نموده رضی الله عنه
 و عنهم و عن سیر کتبه **الحسن** بن علی بن الحسن

از صلی می مشهور است و از ولایت قم بوده از موضعی که
 او را دستجرد گویند و در قم ساکن بوده علی بن عبد الله
 بن بابویه در فهرست خود ایراد اسم او فرموده و وصفش
 بصلاح و دین داری نموده **الحسن** بن علی بن ریک
 از فقهای مدینه المومنین قم است و بغایت صالح و پر سیر کار
 بوده و در آن شهر و اعطای بوده و بیکت انقاس شریفش
 اهل آن شهر بغایت بعبادات و طاعات و خیرات
 راغب بوده اند و در فهرست ابن بابویه مذکور است
 و بعد التمس تعریف فرموده **الحسن** بن احمد از سادات
 بزرگ مدینه المومنین قم است و والدش ابی القاسم
 سید احمد بن سید علی الحسینی از مشایخ و سید حسن
 مذکور است بن عبد الله بن بابویه در فهرست در زمره اوصال
 ذکر کرده و وصفش بفضیلت و صلاحیت فرموده و از احوال
 او تفصیلی مذکور نموده **الحسن** بن فادار از مشایخ
 قم است و بعضی اوقات ادیب بوده و در آن زمان

کس نحوی او اطلاع بر لغات نداشته و از استادان
اصحاب لغت است و ابن بابویه او را امام اللغة نوشته
الحسن بن متیل بزرگی از بزرگان اصحاب است
و بغایت محدث نیکو بوده و از اکابر محدثین قم است
و احادیث بسیار بخاطر داشته و از مصنفین مشهور است
و کتاب نوادر از مصنفات اوست **الحسین**
الاشعری ابو عبد الله کتبه اوست و از ثقات و عدول
اصحاب قم است و نسب او منتهی با شعرین میشود
و حضرت شیخ جمال الدین علیه الرحمه در خلاصه الاقوال
تصریح بعد التنا و فرموده **الحسین** بن الحسن
بن محمد بن موسی بن بابویه از اکابر فقیها و علمای قم است
و از خال خود علی بن الحسین بن بابویه روایت میکند
و حضرت شیخ ابو جعفر طوسی او را در کتاب رجال
خود ایراد فرموده و ابن داود نیز در کتاب خود اسم
او درج کرده و وصفش بعلم و فقا است کرده **الحسین**

بن شاذان صفار و نجاشی صحاف تصحیح کرده از عدول
اصحاب حدیث قم است و از ثقاته مصنفین و تصانیف
بسیار دارد شیخ حسین بن عبید الله غضبیری که از اکابر
علمای رجال است و شیخ ابو جعفر طوسی و نجاشی اجازه
از دارند و حسین بن عبید الله بن ابراهیم غضبیری
نقل حال او فرموده و نموده که زعم شیخ آن بود که در
مدینه او اندک علوی است و او را منتهی لغو ساختند
و این نبوت رسیده زیرا که غضبیری مذکور نقل فرموده
که دیدم کتابی که تصنیف او بود در صلوة بغایه پسند و نیکو
و نجاشی حکم بعد التشن نموده و در خلاصه الاقوال
شیخ جمال الدین ترجیح این قول داده و میفرماید که
من عمل بقول او میکنم بواسطه تعدل نجاشی او را
و ابن داود نیز تصریح بعد التشن فرموده **حسین**
بن علی بن الحسین بن موسی بن بابویه از عدول محدثین
و ثقاته فقیما می قم است و کثیر الروایه است و حفظ احادیث

بسیار نموده و از جماعتی از ارباب حدیث نقل می نماید
 و از والد خود علی بن الحسین روایت کرده و از برادر خود محمد
 بن علی نیز روایت کرده کتبی در کتاب رجال ذکر او کرده
 و شیخ ابو جعفر نیز در کتاب رجال نام آورده و تصریح
 بعد الشش نموده و علاوه در خلاصه الاقوال و ابن داود
 در کتاب رجال نیز توثیقش قایل شده اند حسین
 بن علی الحسنة از کتبه ابو عبد الله است و از روایت محمد بن
 قاسم است و از حسن بن القاسم و غیره و از مشایخ
 روایت کرده اند و شیخ ابو جعفر در کتاب رجال او را ذکر
 کرده و ابن داود نیز ایراد اسم او در کتاب خود کرده اما
 بیان حال او مفضلا نکرده اند حسین بن مالک
 از ثقات روایت قلم است و از عدول محدثین و تبرک
 ملازمت حضرت امام مقرر رض الطاعه انی الحسن الباق
 امام علی نقی علیه السلام مشرف شده بود و از آنحضرت
 احادیث شنیده و شیخ جمال الدین در خلاصه الاقوال

او را از اصحاب آنحضرت نوشته و وصفش بعدالت
 کرده و تصحیح اسمش حسن بن مالک نموده و ابن داود حسین
 بن مالک تصحیح نموده و نموده که حسن غلط است بهم حال
 ابن مالک با اتفاق عدل او را از اصحاب حضرت با دلی علیه السلام
 حسن بن الیبع از اهل قم است و شیخ ابو جعفر
 طوسی او را از اصحاب حضرت صادق علیه السلام دانسته
 و ابن داود نیز او را در کتاب خود آورده و مسیح از احوال
 او بیان نکرده اند اما از برای شرف مسیح صفتی برابر است
 با آن نخواهد کرد که او را سعادت حضرت صادق علیه
 و علی ابایه السلام پیشگرفته و از اصحاب آنحضرت شمرده
 میشود **حسن** بن علی از اکابر روایت ثقات محدثین
 قلم است و لب او با شعرین منتهی میشود او را سعادت
 خدمت امام مقرر رض الطاعه علی ابن موسی الرضا علیه السلام
 دست داده و بملازمت آنحضرت مشرف شده و از او بیان
 آنحضرت بوده و بعد از آنحضرت خود را شرف ملازمت

حضرت امام محمد تقی علیه السلام نیز مشرف ساخت
 و از آنحضرت نیز احادیث شنیده و از زاویان آنحضرت
 نیز شمرده میشود مجملکه اول بغایت عالی مرتبه است
 و با اتفاق علمای رجال ثقة و عادل رضوان الله علیه و علی
 مشایخ القمین باین **الذال**
داود بن کوره و ابوسلیمان کتیه اوست از افاضل
 اهل قم است و از مخصوصان احمد بن محمد بن عیسی و کتاب
 نواد احمد بن محمد بن عیسی امبویب گردانیده و تالیف
 و تصنیف او بسیار است و شیخ ابو جعفر در کتاب رجال
 خود در فهرست ایراد اسم او فرموده و نجاشی نیز
 در کتاب رجال ذکر او نموده **داود بن محمد بن داود**
 از فقههای و افاضل است و از ولایت قم است از
 قریه که او را اجاسب گویند و در قم تحصیل فرموده و بسر
 برده بغایت منقی و پیرسیر کار و دین دار بوده و بشرف
 صحبت ولد شیخ ابو جعفر طوسی شیخ فاضل کامل ابو علی

رسیده و از و علم فرا گرفته و بفقامت در زمان خود
 شهرتی تمام داشته ابن بابویه در فهرست خود ذکر او
 کرده و بفقامت و ورع او استوده رحمه الله تعالی

باب الزای

زکریا بن آدم بن عبد الله بن سعد الاشعری
 از اجلای اصحاب و اکابر فضلا و محدثین مدینه المنین
 قم است و بغایت الغایه عظیم الشان و جلیل القدر و عالی
 مرتبه و او در خدمت حضرت امام الحسین و الانس علی
 ابن موسی الرضا علیه الصلوٰة و السلام قدر و منزلت تمام
 بوده و در وقتی که حضرت امام معصوم ایندین شریف توجیه
 بجانب حج بیت الله الحرام فرمودند زکریا را از میل خود
 گردانیدند و بر یک شتر در یک کجاوه حضرت تشریف
 داشتند و از طرفی دیگر زکریا و حضرت امام علیه السلام
 او را امین دین و دنیا میدانستند چنانکه منقولست از محمد
 بن قولویه از سعد بن عبد الله از محمد بن عیسی از احمد بن الولید

از علی بن المسیب الهذلی که گفت کفتم مر حضرت رضا
 را علیه السلام که منزلم دور است و بس این که تو انم
 رسیدی بودی و وقتی بس از که فرا کبیرم معالم دین خود
 فرمود حضرت علیه السلام که از زکریا بن آدم قمی امین دین
 و دنیا و روایت فرموده کشتی از محمد ولوید رسعد بن
 عد اللد بن خلف از محمد بن حسنه از زکریا بن آدم که
 گفت کفتم مر حضرت رضا علیه السلام که بدستی که من
 اراده بیرون رفتن کرده ام از اهل بیت خود تحقیق که
 بسیار شده اند بمفاد ایشان بس گفت حضرت
 علیه السلام که مکن بس بدستی که اهل بیت تو دفع کرده
 شده است ملات از ایشان چنانکه دفع کرده شده است
 از بغداد بابی الحسن کاظم علیه السلام سبحان الله جبریه است
 که حضرت زکریا است که وجود او در مقامی اثرش محج
 اثر وجود حضرت امام تمام موسی کاظم علیه الصلوه
 والسلام است و زکریا از اکابر محمد بن قم است و اول ا

کتابی از

کتابی است بغایت نیکو و نجاشی نقل فرموده که آن
 را نقل فرموده محمد بن الحسن الصفار از احمد بن محمد بن
 عیسی از محمد بن خالد از زکریا و نیز مسایل بسیار جمع کرده
 از حضرت رضا علیه الصلوه والسلام علمای رجال اتفاق
 فرموده اند در عدالت و جلالت قدرش محمدا کبه از
 اوصاف و احوال و مذکور است مرتبه اش بجای رسیده
 که اگر در خاک پاک نبینه قم نشود و نما نکرده باشد الا آنحضرت
 کافیت از برای شرف این بلده مبارکه رضی الله عنه
 و قدس الله روحه من کربلاء بن ادریس بن عبد اللد بن
 سعید الأشعری از فضیلتی قم است و بسی بزرگ بوده
 و صاحب مرتبه و بغایت فاضل بوده و لعبادت خدمت
 حضرت رضا علیه السلام مشرف گشته و از راویان آنحضرت
 بوده و او را کتابت بغایت نیکو و بعضی گفته اند که برف
 ملازمه حضرت موسی کاظم علیه السلام نیز مشرف گشته و
 از راویان آنحضرت نیز بوده اما شیخ ابو جعفر طوسی

۵۱

اورا از رجال حضرت صادق علیه السلام و حضرت رضا
 علیه السجده و الثامن عشره رحمه الله ذکر بیان
 عبد الصمد از ثقاته و عدول روایت نم است و لعبادت
 ملازمه حضرت امام تمام موسی کاظم علیه الصلوٰه و السلام
 مشرف شده و از روایان آنحضرت بوده و بعد از آنحضرت
 بملازمه حضرت امام الجب و الانس علی بن موسی الرضا علیه
 السجده و الثامن عشره کشته و از آنحضرت نیز احادیث
 فر گرفته و از روایان آنحضرت نیز بوده و شیخ ابو جعفر
 طوسی در کتاب رجال خود ایراد اسم شریفش کرده و در
 خلاصه الاقوال شیخ جمال الدین نیز ذکر فرموده و در
 کتاب بن داود نیز مذکور است و همه تصریح بجدالت او و موافقه
 قدس الله روحه بآب السین

سعد بن الحسن الحسینی بن بابویه از فقهامی مشهور قسم

بوده و بصلاح و تقوی و ورع و زهد شرفی تمام داشته
 و بغایت فاضل بوده و علی بن عبد الله بن بابویه اسم

۵۲

اورا در فهرست خود درج فرموده و بعد انش استوده
 سعد بن عبد الله بن عبد الاحوص از اکابر روایت نم است و
 نسب او با شعرین میشود و از ثقاته و عدول بوده و عالی مرتبه
 و شیخ محمد بن خالد برقی است و از روایان حضرت امام رضا
 علیه السجده و الثامن عشره بوده و بعد از محرمی از خدمت آنحضرت
 بملازمه حضرت امام محمد تقی علیه السلام مشرف شده و از آنحضرت
 نیز احادیث بسیار شنیده و از روایان آنحضرت نیز بوده
 در کتاب کثی مذکور است و در کتاب رجال شیخ ابو جعفر
 مسطور و در خلاصه الاقوال و کتاب ابن داود نیز ذکر
 اسم شریف او شده و با اتفاق همه عادل و ثقه بوده و
 روایت کرده اند که حضرت امام جعفر محمد تقی علیه السلام سوال کرد
 از خدای تعالی که او را جزای خیر دهد خوش حال او
 سعد بن عبد الله بن ابی خلف از اکابر عدول
 محدثین و مصنفین قم است و نیش با شعرین میرسد
 و بغایت جلیل القدر و عظیم الشان بوده بمرتبه که

سیچکس از علمای رجال منکر جلالت قدر و فضیلت
 او نبوده اند و احادیث بسیار شنیده و ضبط کرده بوده
 از طریق موافق و مخالف و تصانیف بسیار کرده همه
 نیکو و در زمان او سبجو و فقیهی درین طایفه نبوده و شیخ
 جمال الدین حسن بن یوسف بن علی بن مطهر حلّی رحمه الله
 در خلاصه الاقوال او را بعد از وصف بعد الت به شیخ
 بده الطایفه کرده قدس الله روحه **سهل**
 بن راز و سه از عدول محدثین قم است و بغایت محدث
 نیکو بوده و پاکیزه و رواه و در میان ارباب حدیث
 بغایه معتمد بوده و در بیان ایمان الی طالب کتبی
 نوشته و نجاشی در کتاب خود ذکر اسم او نموده و ابن داؤد
 نیز آورده و در خلاصه الاقوال نیز مذکور است و باقی
 همه عادل و ثقة بوده **سهل** بن الهرمزان از ثقات
 محدثین قم است و در کتاب رجال کشی مذکور است
 و تصریح بعد الت او در خلاصه الاقوال و کتاب ابن داؤد

شده و نجاشی نیز ایراد اسم او نموده و فاضل بوده
 و کتاب نوادر از جمله آثار اوست **سهل**
 بن الیبع بن عبد الله بن سعد از اکابر محدثین قم است
 و نسب او به اشعر میرسد و از راویان حضرت امام
 موسی کاظم است و بعد از آنحضرت بخدمت حضرت
 امام رضا علیه السلام مشرف شده و از آنحضرت نیز
 حدیث شنیده و از راویان آنحضرت نیز بوده و
 بغایه عالی مرتبه است و علمای رجال همه در وصف
 او ثقة ثقة نوشته اند مگر حکم بعد الت شن کرده اند
 از بس که دین دار و پر سیر کار و متقی بوده و او را کتبی
 مشهور و احمد بن محمد بن علی با وجود قدر و مرتبه
 او آن کتاب را از پسر او محمد بن سهل اجازه گرفته
 و نجاشی جمعی کثیر را از اکابر محدثین در زمره شاگردان
 او نام برده رضی الله عنه و اشتر با معنی زمره القین
باب الشای

شیخ زاده بن محمد بن بابویه از صلحای قم بوده
و در زمان خود لفقاست مشهور بوده و در تقوی و پیرگی
مسلم عصر خود و شیخ علی بن عبد الله بن بابویه در وفات
خود در کراسم او کرده رحمه الله

باب الصاد

صاعد بن علی در مدینه المومنین قم واعظ بوده
و از فضلائی عصر خود است و در فهرست ابن بابویه مذکور است
و وصفش نقل کرده صاعد بن محمد بن صاعد نقی
فاضل بوده و مسهر و از اصل او از آیه بوده انتقال بقم
کرده و در قم ساکن بوده و در شمار شیخ قم مذکور شده
صلح قدر بن بندار از اکابر فضلائی قم است
و کتاب تحمل و مروره از آثار اوست و در کتاب
اسم شریفش مذکور است و در خلاصه الاقوال و کتاب
نجاشی و کتاب ابن داود ذکر او شده و وصفش بعد از
کرده اند و اول غایت محدث نیکو بوده و در سنه احدی

وفات نموده

باب العین

عبد القادر بن احمد بن ابی علی از افاضل مدینه
قم است و ادیب بوده و لغایت متقی و باورع و پیرنگار
بوده در فهرست ابن بابویه مذکور است عبد الله
بن جعفر بن الحسین بن مالک بن جامع الحمیری از اکابر
مشایخ قم است و مقدم ایشانست و از ثقاته رواة
و اصحاب حدیث است و بعبادت ملازمه حضرت
ابی محمد العکبری مشرف شده و از راویان انحضرت
در سنه ثلث و تسعین و مائتین بکوفه تشریف برده
و اهل کوفه برو جمع شده و از وحدیث استماع فرمودند
و اکثر اختیاریا کردی او کردند عبد الله بن
الصلب از ثقاته رواة و عدول محدثین قم است و
بعبادت خدمت حضرت امام رضا علیه السلام و
و الثنا مشرف شده بوده و از انحضرت حدیث شنیدند

و از روایان آنحضرت است در کتاب کشتی و کتاب
 رجال شیخ و فهرست و کتاب رجال نجاشیه
 و خلاصه الاقوال علامه و کتاب رجال ابن داود
 مذکور است و با اتفاق همه عادل و ثقة بوده و او را
 کتابی بوده مشتمل بر اخبار روایان آن کتاب در فهرست
 شیخ ابو جعفر مذکورند **عبد الله بن الحسن بن**
الحسین بن بابویه از افاضل قلم است و در ری ساکن
 بوده بغایت فقیری نیکو بوده و از عدول و صاحبان
 و تقوی استفادۀ علوم از والدش شمس الاسلام
 حکان بابویه که فقیه عصر خود بوده نموده و جمیع
 مجازاه و از و شنیده و اسم شریفش در فهرست ابن
 بابویه مذکور است و وصفش بقصارت و عدالت مشهور
عبد العزیز بن المهدی بن محمد بن عبد العزیز
 مازنقاه رواه و عدول محدثین قلم است و علوم مرتبه اش
 غایت ندارد و از روایان حضرت امام رضا علیه السلام
 است

دو کس آنحضرت بوده شیخ ابو جعفر طوسی نقل فرموده
 که در وادی او از حضرت جواد علیه السلام واقع شده
 که عرف الله لک دینک و رحمتا وایاک و رضی عنک برضای
 عنک و این دلالت بر آن میکند که حضرت علیه السلام بسیار
 بسیار از و راضی بوده رضی الله عنه و او را کتابی بوده
 بغایت نیکو و جمعی از محدثین که روایان آن کتاب بوده اند
 در کتاب نجاشی مذکورند **علی بن ابراهیم بن یونس**
 از اکابر محدثین قلم است و بغایت فاضل و معتمد و صاحب
 و صحیح الذمب احادیث بسیار شنیده و کتب بسیار
 تصنیف فرموده و مضافات او همه پسندیده و نیکو
 بوده و روایات اصحاب ما از ائمه دین صلوات الله
 علیهم اجمعین اکثر بواسطت او منقول است و همچو
 در میان اصحاب حدیث قلیل است و چشم مبارک او علتی
 پیدا کرده در واسطه عمرش و نابینا گشته **علی**
بن الحسن بن علی از افاضل زمان خود بوده و اصل او از

قم است از قریه دستجرد و او بفقایت معروف بوده
 و بدیانت و تقوی موصوف علی بن الحسین
 از فضلاء و علمای قم است و در اصل از ولایت
 قم است و از فضلاء حاس است لثرف صحت ولد
 شیخ ابو جعفر طوسی علیه الرحمه رسیده و مخین بصحت
 شیخ حلال حکان بابویه رسیده و تصانیف شیخ ابو جعفر
 را بر ایشان خوانده و از ایشان اجازه گرفت و در وقت
 علی بن عبد الله بن بابویه اسم او مذکور است علی
 بن الحسین بن موسی بن بابویه از نقاه رواه و عدول مخین
 و اجلای فضلاء و علمای و فقهای قم است و مسلم مال
 زمان و فرید عصر خود بلکه و جید دوران است و
 حضرت شیخ جمال الدین علیه الرحمه او را شیخ القین
 نوشته عراق عرب را بمقدم خود فرستاد
 نسخه شریف الی القاسم حسین بن روح الله روح الله و
 که در آن زمان واسطه بود میان امام تمام سمام منظر

مظفر خمیدی صاحب الزمان صلوات الله علیه و علی ابانه
 و عجل الله فرجه و میان شیعیان و اموال حضرت نزد
 او جمع می شد و حاجات شیعیان بوسیله او معروف مجلس
 حضرت صاحب الزمان میکردید و او کسب اسم است بواسطه
 آنکه اول کسی که حضرت امام سمام حسن بن علی العسکری
 علیه السلام جبهه این امر نصب فرمود عثمان بن سعید العمری
 بود در وقت رحلت پسر خود را محمد بن عثمان بجای خود
 نصب فرمود و او مرجع شیعیان بود در وقتی که او را
 واقف گردانیدند که زمان رحلت نزدیک شده و شیعیان
 از این اطلاع پشدا کردند اکابر شیعه در منزل او جمع شدند
 و گفتند که بعد از تو این منصب که را خواهد بود و واسطه
 میان مولی و این گرفتاران که خواهد شد او گفت که ماموم
 که انی القاسم حسین بن روح را قایم مقام خود کرد اسم او
 بغیر میان شما و میان حضرت صاحب الامر علیه السلام و او
 و کسب لقب امین پس در امور خود رجوع نمود فرمایند

و حاجات خود بوساطت او طلب نمایند و آنحضرت
 تا در قید حیوة بود بدین امر قیام می نمود و حاجات
 فرقه ناجیه امامیه بوساطت او مایح مقرون
 می بود تا آنکه وقت رفتن آنحضرت رسید شیعیان را
 جمع نموده علی بن محمد السمری را قایم مقام خود ساخت
 و او را میان کرفاران آخر الزمان و میان مفسدای ایشان
 عمل الله فرجه واسطه گردانید و در زمان او مشکلات
 این طبقه بکسیده او حل میشد و سوالات ایشان برف
 جواب مقرون میگشت و حقوق واجبی شیعیان بوساطت
 او بمصرف و جوب صرف میشد و چون او را وقت
 رفتن شد هر چند از سوال فرمودند که قایم مقام تو که
 خواهد شد بقیه ازین گفت که مرخدای راست حکم بیه
 خواهد رساند شیعیان در آن زمان آه حسرت کفان
 اشک نحر از دیده روان کردند و ما بن دو مصیبت یکی
 رحلت آنحضرت و یکی اندوه حرامان زمان غیبت و ایضا

کشتن از آنکه دیگر سوال ایشان بحساب مقرون کرد
 تا عقده از مشکلات ایشان مفتوح شود کرفار گشته و این
 زمان کرفارند و دیگر کسی را این سعادت روزی نشد و سرکه
 دعوی این کرده بعد از علی بن محمد السمری دروغ گفت و حضرت
 علامه فرموده که سرکه دعوی این امر کرده بعد از علی بن محمد السمری
 او کافر است و ضال و مضل اینست آنچه اکابر با نقل فرموده اند
 از حال سعرا حضرت صاحب الزمان عجل الله فرجه
 بجزمت و حرمت اجداده علیهم صلوات الملك المنان و
 چون حضرت علی بن الحسین بن موسی بابویه القمی در عراق
 بشرف صحبت ابی القاسم حسین بن روح که وکیل مرتبه
 سیم است مشرف شد و مسألی که رو مشکل شده از او پرسید
 بعد از آن رقه نوشت و دست علی بن جعفر بن الاسود
 سپرد و اراده اش آنکه رسد رقه او را حضرت صاحب العصر
 و الزمان عجل الله فرجه و در آن رقه دعای طلب فرزند
 کرده بود بس حضرت مادی بخی نوشت ما و که بتحقیق که

دعا کردیم ترا با آنچه خواسته بودی وزود باشد که روزی
 تو شود و فرزند مرد و پسر و مرد و خیر پس اندک زمانی
 خدای عزوجل او را در پسر کرامت فرمود ابو جعفر ^{علیه} السلام
 شیخ جمال الدین علیه الرحمه در خلاصه الاقوال نقل فرموده
 که حسین بن عبد الله گفت که من شنیدم که ابو جعفر گفت
 که من متولد گشته ام بدعای حضرت صاحب الزمان
 عجل الله فرجه و بدین فخر میکرد و فی الواقع جای فخر است
 اهل قسم را بهین و انصاف انیت و حضرت علامه
 روایتی نقل کرده که اگر از روی انصاف در آن تابعی بود
 کمال مرتبه علی بن الحسین القمی از آن فهم میشود حسن نقل
 فرموده که جمعی از اصحاب ما فرموده اند که ما حاضر بودیم
 نزد علی بن محمد سمری که وکیل آخرین حضرت صاحب الزمان
 عجل الله فرجه است که او گفت رحم الله علی بن الحسین بن بابویه
 پس با او گفتند که او زنده است گفت که او مرد درین روز
 پس نوشتند تاریخ را بعد از مدتی خبر رسید که او در آن روز

رحلت فرموده این خبر دادن علی بن محمد از موت او
 بواسطه آن بود که از صاحب الزمان عجل الله فرجه شنیده
 بود و چون چنین باشد معلوم میشود که او را این ترس بوده
 که اکثر اوقات بخاطر تشریف الهی میرسیده و نام
 او بر زبان مبارک آنحضرت جاری میشده و آنحضرت
 از حال او خبر میشداده محمد بن عیسی عالمی را فخر بوجود او باید
 کرد چه جای اهل قم است و سال فوت او تاریخی شده
 و مشهور است بسال تأثر النجوم وجه این تاریخ است
 که در آن سال در آسمان شهاب بسیار پدید آمد و مردم تصور
 کردند که ستارها ریختند همه فریاد میکردند که تأثر النجوم
 و این در میان عرب تاریخ شد آنحضرت را مصیفات
 بسیار است علامه فرموده که من مصیفات او را همه در کتاب
 کثیر رجال درج کرده ام ان کتاب بمانر رسیده و شیخ ابو جعفر
 طوسی علیه الرحمه او را در فهرست اسما شیخ ششم و کتاب رجال
 خود ذکر کرده و با اتفاق علمای رجال آنحضرت فقه حلال عظم

تفه و صاحب زهد و ورع و دین دار بوده قدس الله روحه
 و روح اجداده **علی بن عبداللہ** در بدینہ المومنین
 قم عطا بوده و بغایت متدین و پر سیر کار و از ثقاہ رجال
 و عدول آن زمانست در خلاصۃ الاقوال حضرت علامہ
 ذکر او کرده و وصفش بعدالت فرمودہ اما تفصیل احوال او
 از معتمدی بجا رسیده اما کافیت او را این کہ بمحوش
 جمال الدین علیہ الرحمہ اورا تفہ و عادل دانند **علی**
 بن عبدالمطلب از افاضل است و بغایت فقیہ نیکو بوده
 و در بدینہ المومنین مذکور و اعطای لودہ و کلامش بغایت مؤثر
 بوده و اہل انجاسبب و عطا و بغایت بطاعت رغبت
 بودہ اند و معاصی بغایت کم گشته بودہ و ابن بابویہ
 اورا در فہرست خود آورده **علی بن محمد بن الحسن**
 بن بابویہ از خاندان فضل و تقوی است و افقہ زمان خود
 بودہ و حل مشکلات مایمل در مجلس او میشدہ و در فہرست
 ابن بابویہ مذکور است **علی بن محمد بن ابی القاسم**

عبداللہ

عبداللہ بن عمر ان البرقی از ثقاہ و فضلائی قم است و
 از فقہای مشہور و مدتی در قم ادیب بودہ و علم از جد مادری
 خود احمد البرقی کہ از برقبہ رودوان مرزومہ بودہ بر کتب
 رودخانہ قسم فرا گرفتہ و از فضلائی مشہور آن زمان
 بودہ و والدش محمد بن عبداللہ معروف است کما جلوبہ
 و بغایت محدث نیکو بودہ و فضلش نہایت رسیده و ابن
 علی بن محمد راکشی در کتاب رجال خود آورده و در خلاصۃ
 الاقوال و کتاب ابن داود مذکور است و تصریح بعدالتش
 در کتابین شدہ فی ذکر منافی آن **علی بن محمد حجابی**
 در قم ساکن بودہ و فقیہ خوبی بودہ و ابن بابویہ در فہرست
 اورا ذکر کردہ با علی بن محمد دیگر کہ در ان شهر ادیب بودہ
 و طبیب و وصفش بعضی کردہ **علی بن محمد بن حفص**
 از ثقاہ رواہ و عدول فضلائی قم است و بشرف ملازمہ
 حضرت امام جعفر صادق علیہ السلام مشرف گشته و از آن
 احادیث استماع نمودہ و از راویان ان حضرت است و

و نسب او با شعرین منتهی میشود و در کتاب رجال کثی
 مذکور است و حضرت علامه او را در خلاصه الاقوال آورده
 و او را ثقة و عادل شمرده و در کتاب ابن داود در صفح
 بعد الت شده علی بن محمد بن فیزان از راویان مشهور
 قم است و روایت بسیار فرارفته بوده و شیخ ابو جعفر طوسی
 علیه الرحمه او را در کتاب رجال خود کثیر الروایه نوشته
 و در کتاب ابن داود نیز مذکور است و در قم کم بصری بوده
 علی بن محمد بن عبد الله بن دعوبدار از فقهما و اجلائی
 اصحاب قم است و فقهی نیکو بوده و در قم قاضی بوده و ابن
 بابویه او را در فهرست خود آورده **عمران بن عبد الله**
 از بزرگان قم است و لغایه عالی مرتبه بوده و بشرف
 ملازمه حضرت امام جعفر صادق علیه السلام رسیده و حضرت
 علیه السلام او را دعا کرد و از جمله دعائان بود که خدای تعالی
 در سایه جادهد روزی که نباشد سایه الا سایه خدای
 عزوجل و ابن داود در کتاب رجال آورده که در وقتیکه او بر

در خانه حضرت صادق علیه السلام حاضر شده بود حضرت
 فرمود که این مالک ابی بکر بن اهل بیت است پس گفت که
 هو مناجیا و میتا و علامه در خلاصه الاقوال آورده که حضرت
 صادق علیه السلام حنه او فرمودند اینجیب من قوم نجیبی
 اهل قسم دیگرند نویسم من از حال او قدس الله روحه
عمران بن محمد بن عثمان بن عبد الله بن سعد
 از ثقاه رواة و اکابر عدول قم است و نسب او با شعرین
 میرسد و بشرف ملازمه حضرت امام الحسن و الانس علی
 بن موسی الرضا علیه السجته و الثامن شرف شده بوده و
 از آنحضرت روایات شنیده و از راویان آنحضرت بوده
 شیخ ابو جعفر طوسی او را در کتاب رجال خود آورده و در
 فهرست نیز ذکر او کرده و نموده که او را کتابت در احکام
 و راویان کتاب او از محمد بن بیان کرده و در خلاصه
 الاقوال و کتاب ابن داود مذکور است و همه جا و صفح
 بعد الت کرده اند **عمران بن موسی الرتیونی** از

نقاه اهل قسم است و در کتاب کشتی ایراد اسم او شده
 و در خلاصه الاقوال و کتاب ابن داود نیز مذکور گشته
 و تصریح بعد التشن فرموده اند **علی بن عبد الله** ارتقا
 رواه و عدول اصحاب قم است و شرف خدمت حضرت
 امام جعفر صادق علیه السلام مشرف شده و از آنحضرت
 احادیث شنیده و از روایت آنحضرت است روایت کرده
 ابو عیسی و کشتی از محمد بن فضیل از محمد بن الحسین بن ابی الخطاب
 از احمد بن محمد بن عیسی از یونس بن یعقوب که حضرت صادق
 علیه السلام بوسید میان سرد و چشم او را و گفت مرا و را که آنست
 من اهل الیت خدار ای عزیزان بعد از سلمان علیه السلام
 از اصحاب که را این سعادت میسر گشته و این تریه
 کرا بوده و چرا کسی خاک پاک شهری که سخن کسان ازین
 شهر برخاسته باشند تو تیار دیده پیمان زرد و با خود
 خفای کس و ناکس قسرا ندهد و درین شهر مبارک و وطن
 نازد تا بیکت این جماعه که ملائکه را از روی هماساکی است

منسوج رحمة نامشای کرد دیاب **الفار**
فخر اور بن محمد بن مخزوم از فقهای قم است و در عصر
 خود مشایر الیه بوده و صاحب تصنیف کتاب کیمیا و کتابی
 در منطق داشته و لغایت فاضل بوده و در فرست
 علی بن بابویه مذکور است او تفصیل احوال و معتمدی ذکر کرده

باب المیمی

محمد بن احمد بن جعفر در قم عطار بوده و بشرف ملازمت
 حضرت امام حسن عسکری علیه السلام مشرف گشته و از خواص
 راویان آنحضرت بوده و بعبادت و کالت آنحضرت
 رسیده و وکیل آنحضرت بوده در کتاب رجال کشتی مذکور است
 روایتی که او را ثالث در روی زمین نبود از علوم مرتبه و
 در خلاصه الاقوال و کتاب ابن داود همین روایت مذکور است
 قدس الله روحه **محمد بن احمد بن داود بن علی** از
 فضیلهای قم است و صاحب تصنیف و اعلم زمان خود بوده
 و شیخ جمال الدین علیه السلام او را شیخ الطائفه نوشته و در

عمر او همه افاضل قم از وفایده میگرفتند و افضل از همه
 بوده و افقه از همه و محدث بی بدل بوده و در خلاصه
 الاقوال نقل فرموده از ابی عبد الله حسین بن عبید الله
 که کسی ندیده کسی که در حفظ سبوح او باشد یا در فقه یاد
 حدیث لغداد را بمقدم خود مشرف رخت و از او
 دارا قامه خود ساخت و در ستمان و ستن و ثلثمایه
 بخوار رحمت از دی پخته و در مقابر قریش مدفونست
محمد بن اوره از افاضل قم است و حسن بن
 حسین بن ابان که از اکابر محدثین و عدول است از روی
 کرده و از وفرا گرفت این عصاره که از اکابر علمای رجال
 نقل فرموده که متهم ساختند قیون محمد بن اوره را بعلو
 و میفرماید که احادیث اولبغایت پسندیده و نیکوست
 و حصری که باعث اضطراب خاطر شود در آثار او یافت
 نمیشود الاورقی چند در تفسیر باطن و میفرماید که طن من
 اینست که از او رسیده اند و دیدم نامه از حضرت ابی الحسن

علیه السلام بقیین و در اخباری گردانیده بود او را از آنکه بدان
 متهم ساخت بودند او را و نحاشی نقل فرموده که وقتی
 که قیون او را متهم بعلو ساختند کسی را بر و گمانند که او را
 بکشته اند او را یافت که اول شب تا آخرت نماز
 میکرد بعد از آن از وادی او گذشتند و نظر بقل اعصاب
 نموده اولبغایت بزرگ و صاحب رتبه بوده و الله اعلم
محمد بن احمد بن محی از افاضل قم است و صاحب
 کتاب نواد الحکمه است و بغایت جلیل القدر بوده و شیخ
 ابو جعفر طوسی در فهرست ذکر اسم فرموده و در کتاب
 ابن داود نیز مذکور است **محمد بن سدر بن عاصم**
 از تفاه محدثین قم است و مر او را کتابی بوده و جمعی از
 محدثین که آن کتاب از و نقل فرموده اند بزدار باب
 رجال معروفند و شیخ ابو جعفر طوسی علیه الرحمه او را
 در کتاب رجال ذکر کرده و شیخ جمال الدین مطهر
 در خلاصه الاقوال تصریح بعبالتش کرده و ابن داود

تیز قابل توثیق شده ^{۷۳} محمد بن جعفر بن احمد بن
بطه از افاضل قم است و لغات صاحب جاه و کثیر المنزله
بوده و اصحاب رجال همه بعلم و فضل و ادبش شگفته اند
اما شیخ جمال الدین در خلاصه نقل فرموده که او اندکی
در نقل حدیث مسایله می نمود و در فهرست الحروف است که در علم
یافت میشود **محمد بن الحسن بن احمد بن الولید** شیخ
شیخ جماعه قمین است و افقه از همه بوده و در آن عصر
کسی را رود غصه تقدم نمیشه بلکه مقدم همه او
بوده و در جلالت قدر و نهایت تقوی و دین داری
کارش بجای رسیده که علمای رجال همه در وصف او
ثقه ثقه می نویسند و بغایت جلیل القدر بوده و علم رجال
و بغایت نیکو میدانسته و در علم حدیث بسیار
حدیث داشته و سخن او را علمی سند میداند و اکابر
محمد بن اجازه از او دارند و شرف صحبت محمد بن الحسن
الصفار و سعد بن عبدالله از مشایخ قدیم قم رسیده

و از ایشان روایات فرا گرفته نجاشی او را در کتاب
رجال خود آورده و شیخ جمال الدین در خلاصه الاقوال
اسم ترفیقش نوشته و مکرر تصریح بعدالتشس نموده و
ابن داود نیز در وصفش ثقه ثقه نوشته قدس الله روحه
و روح شیخ **محمد بن الحسن بن فروخ صفار** و او را
مشایخ بزرگ قم است و مقدم زمان خود بوده و بغایت
محدث نیکو بوده و شیخ بسیاری از محدثین است و نسب
او با شرف منتهی میشود و محمد بن کنی که محمد بن یعقوب کلینی را
اجازه از او دارد و اکثر روایات از او نقل میکنند از روایان
اوست در کتاب رجال نجاشی نه گوار است و علامه در
خلاصه الاقوال تصریح بعدالتشس کرده و در کتاب ابن
داود نیز موصوف بعدالتشس و در سنه تعین و ماتین
در قم رحلت فرموده رحمه الله **محمد بن الحسن** احمد
مشایخ قم است و در خلاصه الاقوال و کتاب ابن داود
نگار است و غیر محمد بن الولید است اما نقل فرموده اند

که بمجاوست و از جمیع مشایخ او نقل حدیث گرفته و
این دلالت بر علو مرتبه او میکند **محمد بن الولید**
از فقهای بزرگ قم است و لغایت فقیه نیکو بوده و در میان
اصحاب حدیث بعدالت و دین پروری معروف و
موصوف و بسیار عالی مرتبه بوده و از کتاب ابن
داود حین معلوم میشود که ابن عمر محمد بن الحسن بن احمد
بن الولید است بواسطه آنکه او را قبل ازین اسم مذکور داشته
و وصفش کرده **محمد بن الحسین بن مرزبان** از مشایخ
مشایخ قم است و در کتب متقدمین مذکور نشد و بسیار
فاضل بوده علی بن عبد الله بن بابویه در فهرست او را نامید
محمد بن سید حسین ذکر فرموده و او را بعدالت و فضل لغوی
کرده و سید مذکور را بصلاح و تقوی و فرموده و سید مشایخ
در قم قاضی بوده و واعظ **محمد بن خالد بن عبد الرحمن**
بن محمد بن علی البرقی از اکابر محدثین قم است و اصل او از
قریه رقه است و آن قریه برکنار رودخانه قم بوده و او را

شرف خدمت حضرت امام الحسین و الانس علی ابن موسی الرضا
علیه السلام و الثابت داده و از آنحضرت روایات شنیده
و از روایان آنحضرت بوده و ابن داود نوشته که او بکلازم
حضرت امام موسی علیه السلام نیز رسیده و از روایان آنحضرت
هم بوده و شیخ ابو جعفر طوسی او را در فهرست اسماء شیعه و کتاب
رجال خود توثیق فرموده و در کتابین نیز مذکور است
و نسب او با شعر منتهی میشود و در میان رواه اشعر بن محمد بن
خالد دیگر رسم آورده اند اما تفصیل حال او بجا رسیده **محمد**
بن الریان بن الصلت از اجلای رواه و محدثین قم است و نسبش
با شعر منتهی میشود و در عدالتش علمای رجال را از اعیانیت
و شرف ملازمت حضرت امام علی نقی علیه السلام مشرف شده
و از آنحضرت حدیث شنیده و از روایان آنحضرت بوده
و در کتاب ابن داود مذکور است که سعادت خدمت حضرت
امام حسن عسکری نیز رسیده بوده و از روایان آنحضرت نیز
بوده و مسایلی که از آنحضرت شنیده و جمع کرده در میان یقین

معروف بوده و توثیق او در کتابین مصرح است محمد
 بن سهل بن الیسع بن عبد الله از رواه و محمد بن قم است
 و نسب او با شرف منتهی میشود و بعبادت ملازمت حضرت
 امام الجن والانس علی بن موسی الرضا علیه التحیه و الثناء
 مشرف گشته و از او بیان آنحضرت است و بعد از آنحضرت
 بملازمت حضرت امام محمد تقی علیه السلام رسیده و از او
 آنحضرت نیز بوده و در کتاب ابن داود مذکور است محمد
 بن عبد الله بن جعفر بن الحسین بن جامع بن مالک از
 اکابر محدثین قم است و لغایه عالی مرتبه بوده و پیشوای اهل
 قسم بوده و در عدالت و تقوی و دین پروری دوم خود
 نداشته و سر مسایل که بر اهل قم مشکل می شده و زرد او
 ظاهر نبوده کذمت حضرت امام تمام سهام متصرف
 صاحب الامر عجل الله فرجه می نوشته و بشرف جواب
 آنحضرت مشرف میشده و حضرت نجاشی در کتاب
 رجال خود نقل فرموده که از احمد بن الحسین شنیدم که گفت

و محدثی بی بدل بوده و صاحب تصنیف لصفای بسیار
 و تا زمان حضرت شیخ جمال الدین مطهر تصنیفات
 او در میان نبوده و مدار علمای بر این بوده و حضرت شیخ علامه
 در خلاصه الاقوال میفرماید که او را سیصد جلد مصنف
 بوده و فرموده که اکثر آن مصنفات را در کتاب رجال کثیر
 ذکر کرده ام و آن کتاب حال در میان نیست و بواسطه تسلط
 اعدای دین بر شیعیان خصوصاً بر شیعیان قم خراب شده که
 حالا گرفتاران قسم را اطلاع بر نسخه از مصنفات او نیست
 و از آثار او خبری ندارند و بودن آنحضرت در بغداد سنه
 خمس و خمیس و ثلثمائه بود و از جمله مشایخ فقهای شیعیه که
 در اینجا کجدمت او مشرف شدند یکی حضرت شیخ مفید بود
 که در جلالت قدر و بزرگی نظیر ندارد و استاد حضرت
 سید مرتضی علم الهدی و شیخ ابو جعفر طوسی و هم مشرفین
 و حضرت شیخ مفید هم مصنفات او را از او شنیده و
 شیخ ابو جعفر در فهرست فرموده که من کتب او را از چهار کس

شنیده ام یکی شیخ مفید است و در آخر عمر آنحضرت
باز بقم تشریف آوردند و از انجاری رفتند و در سنه
احدی و ثمانین و ثلثمائة در رمی وفات نمود قدس الله
روح و روح اجداده محمد بن علی بن علی از اکابر
و بزرگان قم است و از قتل سلاطین آن وقت بحسب
ظاهر و الی قسم بوده و بطریق که قاعده اهل قسم بوده
انچه بر او مشکل میشد کس بخدمت حضرت امام تمام حاکم
علیه السلام میفرستاده و تحقیق میفرموده و جمع آن مسایل
کرده بوده و قیمن ضبط آن مسایل میکردند و احمد بن
محمد بن عیسی مجموع آن مسایل را از شنیده بوده و از
بابین بطر سیده و از بابی المفضل و از ویشاخ شیخ
ابی جعفر طوسی و نجاشی اسم او در کتاب رجال خود
آورده و در کتابین نیز مذکور است محمد بن علی
بن محبوب از ثقاته رواه و محدثین و عدول فقها و فضلاء
قم است و بغایت فقیه نیکو بوده و در زمان خود شیخ

اهل قسم بوده و محمد بن کنی با وجود جلالت قدر و کمال
فضیلت شاکر دواست و او را کتب و روایات بسیار
بوده نبش با شعرین منتهی میشود در کتاب رجال نجاشی
و کتاب رجال کثی و کتاب رجال شیخ ابو جعفر طوسی
و فهرست او در خلاصه الاقوال و کتاب ابن داود او را
شیخ القمیین نوشته اند و تصریح بعدالت و جلالت قدر
او در حدیث و فقہ کرده رحمه الله محمد بن عیسی
بن عبد الله بن سعد بن مالک از افاضل قسم بوده و از اکابر
رواة است و بحسب دنیا صاحب جاه بوده چنانکه در حضور
سلاطین کسی از غنم تقدم بر او نمیشد و بسبب خوبی اعتقاد
کلامه حضرت امام الحن والانس علی ابن موسی الرضا
علیه التحیة و الثناء رسید و از آنحضرت اجازت شنید و بمخپن
بشرف خدمت حضرت امام محمد تقی مشرف شد و از او باین
آنحضرت نیز شنیده میشود ابو عیسی و کثی در کتاب رجال
خود او را شیخ القمیین و وجه الاشاعره نوشته بسبب

او با شعر منتهی میشود و در خلاصه الاقوال و کتاب
 رجال ابن داود مذکور است محمد بن محمد بن منکدیم
 از اکابر سادات قم است و فاضل بوده و نسابه و کتاب
 النساب او مشهور است علی بن عبدالله بابویه در فهرست
 اسم او آورده و وصفش بعدالت کرده محمد بن یحیی از
 اکابر محدثین قم است و مقدم اصحاب حدیث و ثقة و معتمد
 و احادیث بسیار بسیار بنیاط داشته و در بعضی اوقات
 عطا بوده و محمد بن یعقوب کلینی با وجود جلالت قدرش
 در حدیث که کتاب کلینی در حدیث از دست از محمد بن یحیی
 روایت میکند و از حدیث فرار گرفته در کتاب رجال
 شیخ ابو جعفر طوسی مذکور است و در خلاصه الاقوال و کتاب
 رجال ابن داود مسطور و با تفاق همه عادل و ثقة بوده
 و معتمد در حدیث روح الله روح محمدر بن محمد
 بن محمدر بن بابویه لغایت بزرگ بوده و صاحب نقوی و
 در عرقه و عطا بوده علی بن عبدالله بابویه در فهرست

اسم او آورده و وصفش بعدالت کرده **مربان** بن عمران
 القمی از صلیبی شیعیان قم است و نیش با شعر منتهی
 میشود شیخ جمال الدین علیه الرحمه در خلاصه الاقوال روایتی
 نقل فرموده که **مربان** گفت که گفتم از حضرت امام رضا
 علیه السلام که سوال میکنم از اسم امور و سوالم اینست که آیا از
 شیعیان شما یم من گفت اری گفت گفتم اسم من نکتو است
 نزد شما گفت اری از من روایت کمال مرتبه او فهم میشود
 قدس الله روحه **موسی** بن جعفر کندانی بصیر کاف
 و مبین و سکون نون و ذال معجمه و نون بعد از الف از افاضل است
 و کندان دسیت در حوالی قسم و حالانیر معروف است و او
 از اصحاب رجال ضعیف الحدیث نوشته اند و در خلاصه
 الاقوال و کتاب رجال ابن داود مذکور است **موسی**
 بن الحسن بن عامر بن عمران بن عبدالعزیز بن سعد از فاضل
 قم است و بلغات جلیل القدر بود و در آن زمان در فصل کسبی
 برابر او نبوده و تصنیفات نیکو دارد ابن داود در کتاب

رجال خود آورده که سی کتاب تصنیف فرموده بوده و کاشی
 او را در کتاب خود آورده و تصریح بعدالتش نموده و نموده
 که او از مضافین مشهور بوده و تصانیف او لغایت مستحسن
 و پسندیده و در خلاصه الاقوال نیز حضرت شیخ جمال الدین
 وصف او بهمین نموده و در عدالتش تردید نکرده موصوفی
 بن محمد از ثقات اصحاب قم است و نسب او با شعر مشتهری
 میشود و او دختر زاده سعد بن عبدالله است و افسس
 علوم از فرسوده و ابو عیسی و کاشی او را در کتاب خود ذکر
 کرده و وصفش بعدالت کرده و او بشیر از انتقال فرموده بوده
 و در آنجا ساکن شده و اهل انجلیت مقدم او بسیاری
 متقی و دین دار گشته بوده اند و وجود او را انجلیت مقیم دانسته
 و بعد از آن انتقالش بقیم معلوم نیست و در کتاب ابن اود
 مذکور است و تصریح بنویسش نموده رحمه الله

باب الیاء

یعقوب بن زید بن حماد از ثقات روایه و عدول اصحاب

قم است و با آنکه بواسطه تقیه ما اکثر مخالفین معاشرت
 مینموده خابکه بعضی او را از کتاب مقرر نوشته اند اما
 او بشرف ملازمه حضرت امام رضا علیه التحیت و الثنا مرف
 بوده و از آنحضرت روایات شنیده و از روایان آنحضرت
 شمرده میشود و همچنین بعد از آنحضرت بعبادت خدمت
 حضرت امام مقرر ض الطاعه امام محمد تقی الجواد مشرف گشته
 و از آنحضرت روایات شنیده و در آخر عمر انتقال بغداد
 فرموده و از جمله ثقاته و اکابر عصر خود بوده و حضرت شیخ
 ابو جعفر طوسی او را در کتاب رجال خود آورده و کاشی نیز ایراد
 اسم او فرموده و در کتابین توثیقش مذکور است و چون
 عرض از وضع این رساله ایراد اسامی شریفه حضرت مشایخ
 قم است بدین قدر اختصار نموده شروع در تفصیل حالات
 و اوضاع ایشان نمینماید تا موجب ملال خاطر ها نگردد
 و اگر توفیق رسیق شود و سعادت مطالعات مقدماتین
 مشایخ قم مشرف گردد در خاطر خالصت که رساله ستمایه

خصوصیات احوال هر یک با آنچه در باب مذکور
بنظر رسد نوشته شود و ما انکالی الا علی الله انه خیر موفق
و معین و رجو حسن العافیة لنا و للمؤمنین و توفیق تمام
این تذکره در اوایل شهر رمضان سنه ثمان و سبعین قمریه
در مدینه المنوره قمری نمود

م

فلا یجمع امره
از آنرا که در حدیث
از آنرا که در حدیث

جمله طغی که ایستاد است
از آنرا که در حدیث

هوالمستمان

سی سی و ما القدر
الارما و سوس
الارما و سوس

لام عمرو باللوی مرابع
طامسة اعلامه بلقع
تزوج عنده الطهر الطیر و
والاسد من خیفته تقزع
امن تذکره جبران بدی سلم
من حجت دعا جری من مقالة بدم
ام هبت الريح من لقاء کاظه

کتابت فی شهر رجب
در سنه ۱۰۸۰

الحديث الصحيح
 ما رواه الامام في الثقة عن
 الى العصوم عليه السلام والحديث الحسن
 جميع رواه الامام في الثقة عن
 الموثق ما كان جميع رواه او بعضهم غير اامين مع توثيق الجميع والحديث
 الضعيف ما كان بعض رواه او الجميع غير اامين غير موثق او كان اماميا وصح كذا او
 او كان بعض رواه مشترك بين الثقة وغير الثقة

السابع راسه المحقق ريت در بيان احوال رجال
 بترجمه ووضوح علاقه بجليه الاخرين وترجمه الله

السابع راسه نسيه اليه سا باط موضع بعد ان كسر
 مكتوبة باكثر من ثمانين
 لقب به عبد الله بن علي بن ابي طالب
 طبيب رجا واخلاقه فاضله
 الحسين بن علي بن ابي طالب

والبقية من الزيدية
 بالضم تتباليه

تولاه الاربعه اندرس انار النبوة اركان الاربعه زرارة اشيا اسم عبد رب و كرمك الطلغير وبيت المراد و بومر مومر

محت الاصدا الله يقول بشر الخبيثين بالجنة يريد معوية العجل ابو بصير ريت بن الخيزر
 الازدي و جركم و زرارة ارعته محلا انما الله على حاله
 و حرام لواله لولا ان قطعت انار النبوة واخرت في الية
 موضع اخر انه جمع العصاة على تقدير انهم من اهل البيت
 واي عبد الله عم و انقاد والبا ثقة وروا كثر في الحديث
 عمل على حاله قدره وعلومه تيمم به الية كذا

الزينة
 الحسين بن علي بن ابي طالب

بسم الله الرحمن الرحيم

الحمد لله الذي شدت الرجال اليه الرجال وتاهت في مواضع حدانيته عقول الرجال
 واسفر صباح العرفان عن جماله من يقاطع لادراكه الحلو والرجال قد سدح بلبيل الرحمن الا ان
 الحقيقة طالب الحمال واجمع النبيون والمرسلون المفسرون والقانون معرفة على ان لا يعرف الا بصفا
 على كل حال صلى الله على من قصر عن كمال وصفه وسفك الكمال وسفر عن كمال نعمته نعمت الرجال وعجز شراح
 منهاج جامع جيون الموالي في فهمهم من قصر عنهم من الرجال وادلج لسان عاري شفرة القديم في الذكر
 الحكيم قائل من وصفه القيل والقيل قال محمد صلى الله عليه واله الميراث الذين هم حنك اولاد الحرام والحلال
 وقطاس الحكم الالهى عند اجواب السؤال وخزان وحى الله الذين لا يستطيعون ان
 ان ياتي لهم بمثال وعيبة علم الله الذين هم معيار العلوم والاعمال وميزان الاقوال
 والافعال ما تعاقبت الاسفار والاصال وادام المديرا الاعظم بالادبار والاقبال **اما**
بعد فان لا تال الاذنا المخطئة في القول والعمل كثير الخطأ والخطل والهم هو والويل
 حسين بن عبد علي بن محمد بن زعل ساجده الله بطيب الرضا واحظا هو سعد الخطوط
 فيمن حفا ويردعي جواخه ما يجد آخر من جمر الغضا يقولان من جاردى قلم القدر والقضا
 انه نشف في دعوى اركب منها بما لطيفا في احوال الرجال واتبعنا نموذج خفيفا في احوال الروا
 تحتبه الامال بحيث يعينك في حال السعة وفي ضيق الجبال ويرينك في سالتى الثاني
 والاستعمال حسن الاسلوب مستحسن مرغوب مستجاد مطلوب محبوب المطلوب ومر الله
 استمد المعونة على تمامه وان يشفع بادي استانة بحسب خاتمه انه المتكفل الكفيل هو
 حسي ونعم العيكل **باب الهمزة** وفيه فصول **الفصل الاول** ادم ثمانية دجا

الثالث منهم ثمة

الثالث منهم ثمة وهم ادم بن سحى الاشعري ابن الحسين الخناس ابن المتوكل وواحد ضعيف
 ابن محمد الغضائفي والباقر بن مجاهيل **الفصل الثاني** ابان واحد وعشرون رجلا الثقات
 منهم اربعة وهم ابان بن تغلب **ابن** عمر الاسدي **ابن** محمد المعروف بسندع بن اراز والراعي
 على تصحيح ما يصح عنه وهو **ابن** عمر الاحمر النابوسي وواحد ممدوح وهو **ابن** عبد الملك التقي
 اثنان اثنان منهم هما **ابن** ارقم **ابن** عبد الملك الخشعي وواحد ضعيف هو **ابن** ابي
 والباقر بن مجاهيل **الفصل الثالث** ابراهيم مائة وسبعة واربعون رجلا الثقات
 منهم ثثة وعشرون وهم **ابراهيم** ابورافع **ابن** ابي عمال الواقفي **ابن** ابي البلاد **ابن** ابي
ابن ابي محمود **ابن** اسحق **ابن** ابي رجا المحمدي **ابن** سليمان النهدي **ابن** صالح الانباطي الواسطي
ابن عبد الحميد الواقفي **ابن** عمر الهماني **ابن** عيسى او عمر بن ابي ايوب الخزاز **ابن** محمد الاشعري
ابن محمد بن سعيد بن هلال وثقة ابن طاوس رضاه عن **ابن** محمد بن معروف المندري **ابن** محمد
 الهمداني **ابن** مسلم بن هلال **ابن** مهنم **ابن** مهنم **ابن** مهنم **ابن** مهنم **ابن** مهنم **ابن** مهنم
 ابوالصباح الكندي **ابن** يوسف **ابن** الممدوح **ابن** عثمان **ابن** ابي الكرام **ابن** سليمان
 المزني **ابن** علي الكوفي **ابن** محمد بن ابي يحيى **ابن** محمد بن سعيد الثقفي المتقدم على قول الا
ابن محمد بن العباس الخنكي **ابن** محمد بن فارس **ابن** الخارقي والخارقي على اختلاف النسخ **ابن**
 موسى الكاظم صلوات الله عليه **ابن** هاشم كنج وواحد له مسائل وهو **ابن** ابي بشر واربعة
 عنهم وهم **ابن** سعيد المذني **ابن** الفضل الهاشمي **ابن** محمد بن يحيى **ابن** مهاجر واثان من الكوفة
 وهما **ابن** سلام اليزيدي **ابن** عبد الله بن واحد من خواص امير المؤمنين علي بن ابي طالب وهو **ابن** عبد الله
 وخسة من الضعفاء وهم **ابن** اسحق النهاوندي **ابن** رجا الشيباني المعروف بلسان ابراهيم

ابان

ابراهيم

مجموع **الفصل الرابع والعشرون** اشعث خمسة **ابن قيس** ضعيف ملعون
 والباقون **مجاهيل اشعر** واحد **مجموع** **اشيم** واحد **مجموع** **اصبع** بن
 نباته واحد **ممدوح اصوم** بن حوشب واحد **عاصم** واحد **مجموع**
اشوش واحد **مجموع** **اعلم** واحد **مجموع** **ابن عيين** واحد **مجموع** **الاثر** ثلاثة **مجاهيل**
الفلج اربعة **مجاهيل** **اقوع** اثنان **مجموع** **اقوم** واحد **مجموع** **الكم** واحد **مجموع** **البا**
 اثنان **ممدوحان** وقيل هما واحد **ممدوح خالد** واحد **ممدوح امرء العتيس** واحد **مجموع**
 امية اربعة اثنان **ضعيفان ابن علي** واحد **ابن عمرو** اثنان **مجموع** **انف** ثلث عشرة **جلا**
 واحد **ثقة** وهو **ابن عياض** واحد **من شمداء** كربلاء وهو **ابن الخاروف** واحد
 عنه وهو **ابن بالقسم** واحد **ممدوح** وهو **ابن معاذ** واحد **ضعيف** وهو **ابن التميمي**
 والباقي **مجاهيل انه** مولد النبي صلى الله عليه واله واحد **ممدوح انيس** واحد
مجموع **اوس** ستة اثنان **ممدوحان ابن ثابت** **ابن قاده** والباقي **مجاهيل**
اوثة واحد **مجموع** **اويس** اثنان **التميمي** **مجموع** **القرني** **ممدوح اهبان** اثنان **ابن**
اوس **مجموع** **ابن صفي** **عبد** **ضعيف اياس** ستة اثنان **ممدوحان ابن ثابت**
 احدها **قتل يوم** احدها **الاخر ابن البكير** والباقيون **مجاهيل** اربعة واحد
ممدوح وهو **ابن ام ايمن** والباقيون **مجاهيل الخامس والعشرون** ايوب
 ثلثة وعشرون رجلا **الثقات** ثلثة وهم **ابن الحر** **ابن عطية** **ابن نوح**
 وواحد **سندغنه** وهو **ابن هلال** **المشاع** والباقيون **مجاهيل باب البشا**
 وفيه **فضول الاول** باشرة **احدثة** **بيجر** **ممدوح** **مجموع** **الاشعرا**
 بخر خمسة **مجاهيل الثالث** **بدار** واحد **مجموع** **بدل** ستة **مجاهيل بدل** واحد

اشعث
 اصغ اشعر اشيم
 اصوم اضرم
 اعشى اعلم امين الاثر
 افلج اقوع اقوم الكم
 الياس ام خالد امير
 امية انيس
 ابن عياض ابن الخاروف
 ابن التميمي القاسم
 ابن مالك انسه
 انيس اوس
 اوثة اويس اهبان
 اياس
 ابن البكير ايمن
 ايوب
 باشرة بيجات
 بدار بدل
 بجر

بدل

بدل **بدر** **قاه** واحد **ممدوح الرابع** البراء اربعة **ابن غارزب** فيه صلح **وذي**
محدث **ابن مالك** **ابن معمر** **ممدوحان** **ممدوح** واحد **مجموع** **انعام** اربعة
مجاهيل بروه واحد **مجموع** **السادس** **بريد** خمسة **واحدثة** وهو **ابن معوية** **العجل**
 وواحد **سندغنه** وهو **ابن عامر** والباقيون **مجاهيل يزيد** واحد **ممدوح** وثقة
 الشهيد الثاني **بويه** اثنان **قيل** هما واحد **ممدوح بزيق** ثلثة واحد **ملعون** **الباقيون**
مجاهيل بساه واحد **مجموع** **بغار** واحد **قيل** انه **ممدوح بس** ثلثة **ابن رطاه** ملعون
 واثنان **مجموع** **السادس** **سبعة** واحد **ثقة** وهو **ابن سايور** **الزيات**
 وواحد **ممدوح** وهو **ابن الحنسين** واحد **من كلوة** **الناحية** وهو **ابن علي**
 والباقيون **مجاهيل السابع** **بشار** ثلثة واحد **ثقة** وهو **ابن بشار** واحد
 ملعون وهو **الاشعري** واحد **مدموم** وهو **الشعير** والباقيون **مجاهيل**
الثامن **بشر** ستة وثلثون اثنان **ثقتان** هما **ابن سلم** **ابن مسلم** **واثنان**
ممدوحان ابن طرخان **ابن عمرا** **المداني** والباقيون **مجاهيل التاسع** **بشير**
 عشرون اثنان **ممدوحان ابن اسمعيل** **بن عماد** **ابن ميمون** **النبيل** **والباقيون**
مجاهيل العاشر **بكار** سبعة واحد **ضعيف** هو **ابن عبد الله** **بن مصعب** **والباقيون**
مجاهيل الحادي عشر **بكر** خمسة وثلثون **الثقات** ثلاثة **ابن الاشعث** **ابن جناح**
وابن محمد **الازدي** واحد **ممدوح** وهو **ابن محمد** **بن جيب** **ثلاثة** **واحد** **سندغنه**
ابن عيسى **المصري** **ابن كرتبان** **ابن محمد** **بن جناح** واحد **يعرف** **ببكر** وهو **ابن علي**
 بن جيب واثنان **ضعيفان** **ابن محمد** **ابن احمد** **ابن صلح** **والباقيون** **مجاهيل الثاني**
 اثنان **مجموع** **بكر** ثلثة **ابن عيين** **ممدوح** **والباقيون** **مجاهيل بكيل** واحد

بدل البراء
 بزد بر
 بروه بريد
 بزيق
 بسام بساس
 بسطام
 بشارة
 بشر
 بشير
 بكار
 بكر
 بكرويه
 بكير بكيل

جاهيل الزبيرقان مجهول **الخامس** الزبير اثنان **بن بكار** مجهول **وابن العوام** ملعون
السادس ذو خمسة **ابن عبدالله** ثقة وغيره مجهول **زبير** بن جديش ممدوح
السابع زبارة اثنان **ابن عيين** المشهور الثقة العظيم المنزلة **والثان** **وابن**
 لطيفه مجهول **الثامن** زرعد اثنان **ابن محمد** ثقة واقفي وغيره مجهول **التاسع**
 ذريق اثنان مجهولان **العاشر** زفر اربعة **جاهيل الحادي عشر** زكار اربعة
ابن الحسن ثقة **وابن يحيى** له اصل وغيرهما مجهول **الثاني عشر** ذكر اثمانية وعشرون
الثقات خمسة **ابن ادم** القمي **وابن سابور** **وابن عبد الصمد** **وابن يحيى** النهمي **وابن**
يحيى الواسطي **والممدوحون** ثلاثة **ابو يحيى** كوكب اللهم **وابن ادريس** ابو جوير القمي
وابن سابق **وواحد** **اسد** عنده **ابن يحيى** الحضرمي **واحد** ضعيف **ابن محمد** ابو
 عبدالله للمرض وغيرهم **جاهيل ذبيلة** ثقة **زاواد** **وزيد** مجهولان **الثالث عشر**
زهر اثنان مجهولان **الرابع عشر** زهير خمسة **ابن العيين** من شهدا كربلاء وغيره مجهول
الخامس عشر زياد خمسة **وابن يعقوب** **الثقات** سبعة **ابن الحلول** **وابن**
ابن جاد **وابن ابن زياد** **وابن سابور** **وابن سوقة** **وابن عيسى** ابو عبيد الخزاز **وابن**
الثقفي الواقفي **واحد** **اسد** عنده **ابن خيثمة** **واحد** **ضعيف** **ابن المنذر** **ابو الجارود** **وابن**
جاهيل ذبيون مجهول **السادس عشر** زيد اثنان **وخمسون** **الثقات** **ابن محمد** **ابن**
ابو اسامة **الثقاف** **وابن عبدالله** **الخياط** **والممدوحون** **ابن ارقم** **وابن صوحان**
وابن علي **ابن الحسين** **واثنان** **اسد** عندهما **ابن الحسن** **الانماطي** **وابن محمد** **بن عطاء** **واثنان**
ضعيفان **ابن ثابت** **وابن موسى** **الباقون** **جاهيل باب السين** وفيه فصول
الاول **سالم** اثنان **وعشرون** **الثقات** اربعة **الخياط** **وابن سلمة** **ابو خديجة**

الزبيرقان
 زهر
 زبارة
 زرعه
 ذريق
 زكار
 زميله زاواد
 زهير
 زياد
 ذبيون زيد
 سالم

الرواجي

الرواجي الكوفي على قول **وابن عبدالرحمن** على قول **وابن مكرم** ابو شاذبة الجباري
ابن ابن البعد **وابن ابن سلمة** **واحد** **لعنه** **ابن ابن فضال** **واحد** **ضعيف** **الثقاف**
 وغيرهم مجهول **الثاني** **ساياب** اربعة **جاهيل سبحان** **وسيرة** **جاهيلان** **بجاده**
 ملعون **سبحان** **جاهيل** **سد** **بن يحيى** **حكيم** **السيرفي** **ابو حنبل** **ممدوح** **سديف** **الثقاف** **جاهيل**
الثالث **السرقي** ثمانية **واحد** **ثقة** **ابن عبدالله** **بن يعقوب** **واحد** **ملعون** **وهو**
والباقون **جاهيل الرابع** **سعادة** اثنان **جاهيلان** **الخامس** **سنة** **وابن**
ثلاثة **ابن ابن خلف** **لام** **وابن سعد** **الاحوص** **ابن عبدالله** **القمي** **واحد** **ممدوح** **وابن**
سعيد **الحذري** **وابن طريف** **الحظلي** **الاسكاني** **ناووس** **له** **مدح** **واثنان** **ضعيفان** **ابن**
عمران **وابن خلف** **غيرهم** **جاهيل السادس** **سعدان** اربعة **جاهيل السابع**
سعيد **سبعون** **الثقات** **سنة** **ابن ابني** **الحجهم** **وابن احمد** **بن موسى** **الفرادي** **وابن**
بيان **ابو حنيفة** **سابق** **الحاج** **علي** **قوله** **وابن جناح** **وابن عبد الرحمن** **وقيل** **ابن عبدالله** **اللاج**
وابن غزوان **الاسدي** **وابن يار** **واثنان** **ممدوحان** **ابن جبير** **ابن قيس** **الهمداني**
واثنان **اسد** عندهما **ابن الحسن** **ابو عمرو** **وابن محمد** **بن عبد الرحمن** **واثنان** **ضعيفان** **ابن**
خيثم **وابن منصور** **واما** **ابن المسيب** **فقد** **موم** **جدا** **بلا** **ضعيف** **بل** **قيل** **انه** **خارج** **وغيرهم**
جاهيل الثامن **سعيد** اثنان **ملاة** **ابو عبدالله** **عليه** **سلم** **ممدوح** **والاخرى** **جاهيل**
التاسع **سعيد** **ثلاثة** **جاهيل العاشر** **سفيان** **سنة** **وعشرون** **اثنان**
ممدوحان **وهو** **ابن الليث** **وابن** **مروان** **الجبلي** **واثنان** **اسد** عندهما **ابن خالد** **الاسدي**
وابن السمط **الجلي** **واثنان** **ضعيفان** **ابن سعيد** **الثوري** **المشهور** **وابن عفيفه** **وهما** **عاميان**
وغيرهم **جاهيل سفيته** **مولد** **رسول** **الله** **صلى** **الله** **عليه** **والآله** **وسلم** **سكرة** **البحالي** **جاهيل**

ساياب
 سيرة
 سعادة
 سعدان
 سعيد
 سفير
 سفيان
 سفيته
 سكرة

العامي واحد ضعيف ملعون **ابن صدقة** وغيرهم مجهول **التاسع عيابه** اثنان **ابن**
 ممدوح **وابن** دفاعه مجهول **التاسع عبد الاعلى** ثمانية واحد ثقة **ابن**
 بن ابي شعبة واحد ممدوح مولى ال سام وواحد اسد عنده **ابن كيز** وغيرهم مجهول **عبد**
وعبد الطاهر وعبد الباهر مجاهيل **العاشرة** عبد الجبار اربعة مجاهيل **الحاد**
عشر عبد الحميد احدى عشر وثلاث ثقات **ابن** ابي علا الميم **وابن** سالم
 العطار **وابن** عواض الطائي وواحد اسد عنده ابن زياد الكوفي وواحد ضعيف **ابن** ابي
 الديلم وغيرهم مجهول **الثاني عشر عبد الخالق** اربعة واحد ثقة **ابن** عبد البر
 وواحد اسد عنده **ابن** محمد الثاني وغيرهما مجهول **الثالث عشر عبد خير** اثنان
 الخواني او الخيري ممدوح **وابن** ناجد مجهول **عبد ربه** مجهول **الرابع عشر**
عبد الرحمن احدى وثلاثون ثقات سبعة **ابن** ابي عبدالله **وابن** ابي بركان
وابن ابي هاشم **وابن** بلال **وابن** الحجاج **وابن** محمد بن ابي هاشم الجلي **وابن** محمد العزمي
والممدوحون ستة **ابن** احمد بن عمرو **وابن** عيين الشيباني **وابن** بديل **ابن**
 الحسن القاشاني **وابن** سيابه **وابن** عبد ربه وخمسة اسد عنهم **ابن** جليل **وابن** سيبا
وابن نافع **وابن** عبد العزيز **وابن** نصر **والضعفاس** **ابن** ابي حماد **وابن** احمد بن
 نفيك **وابن** سالم **وابن** عمر الخياط **وابن** كثير الهاشمي **وابن** الهلثام وغيرهم مجهول
الخامس عشر عبد الرحيم احدى عشر واحد ثقة **ابن** عبد ربه وغيره مجهول
السادس عشر عبد الرزاق اثنان مجهولان **السابع عشر**
عبد السلم احدى عشر اثنان ثقتان **ابن** سالم **وابن** صالح وواحد ممدوح **ابن** عبد
 وغيرهم مجاهيل **الثامن عشر عبد السمع** اثنان مجهولان **التاسع عشر**

عيابه
 عبد الاعلى
 عبد الجبار
 عبد الحميد
 عبد الخالق
 عبد خير
 عبد ربه
 عبد الرحمن
 عبد الرحيم
 عبد الرزاق
 عبد السلم
 عبد السمع

عبد الصمد

عبد الصمد سبعة واحد ثقة **ابن** شير اثنان اسد عندهما **ابن** عبدالله **وابن**
 هلال وغيرهم مجهول **العشرون** **عبد العزيز** ستة عشر اثقات ثلاثة
ابن عبدالله بن يونس **وابن** المهدي **وابن** يحيى الجلودي خمسة اسد عنهم **ابن**
 سلمة المدني **وابن** اموي **وابن** سليمان **وابن** محمد **وابن** المطب **والضعف**
 ثلاثة **ابن** ابي الذئب **وابن** اسحق **والعبيدي** وغيرهم مجهول **عبد العظيم** **العظيم**
 اثنان **الحادي والعشرون** **عبد الغفار** ثلثة اثنان ثقتان **الحازي** **وابن**
 القم **والثاني عشر** **الثاني والعشرون** **عبد الغني** اثنان مجهولان
الثالث والعشرون **عبد القاهر** اثنان مجهولان **الرابع والعشرون**
عبد الكريم احدى عشر ثقات ثلثة **ابن** عتبة القرشي الهبلي **وابن** عمرو بن
 صالح الا انه واقفي **وابن** هلال الجعفي اثنان ممدوحان **ابن** طاووس الحنظلي
 وعندي انه اجل من التوثيق **وابن** ابان وواحد اسد عنده **ابن** عبد الرحمن وغيرهم
 مجهول **الخامس والعشرون** **عبد الله** ثلثة اثنان وعشرون
 الثقات ستة وثلثون **عبد الله** **ابن** ابو جبر **وابن** ابراهيم الجعفي **وابن** ابي
 علي قول **وابن** ابي العلاء المذاري **وابن** ابي يعقوب **وابن** احمد النهدي **وابن** ايوب
 بن راشد على قول **وابن** بكير الفطحي **وابن** جيلة الواقفي **وابن** جعفر الحميري **وابن** جندب
وابن الحجاج **وابن** خداح على قول **وابن** رباط **وابن** زرار **وابن** سعيد ابوشبل
وابن سعيد ابو عمرو **وابن** سنان **وابن** الصلت ابوطالب **وابن** طاهر **وابن** عامر
وابن عبد الرحمن بن عتبة الاسدي **وابن** عثمان الفزاري **وابن** المذاري **وابن** عمير بن
 بكار **وابن** غالب الاسدي **وابن** الفضل النوفلي **وابن** محمد الابهدي **الحجال** **وابن** محمد

عبد بن محمد بن عمرو والابا
 المشقة في انقطاع الفتوة
 واللام الخفة

الحسين **وابن محمد بن خالد الطيالسي** **وابن محمد النهدي** **وابن مسكان** **وابن المغيرة** **وابن**
وابن ميمون القداح **وابن الوضاح** **وابن الوليد السمان** **وابن الممدوح** **وابن احد** **وابن**
ابن ابى زيد **علي قول** **وابن ابان الزيات** **وابن احمد بن جربا** **ابو هفان** **وابن عيين** **وابن**
بديل **وابن شاد** **وابن الحسين القطريلي** **وابن الحسين الفارسي** **وابن حماد الانصاري**
وابن جعفر **وابن جميل** **وابن شريك العامري** **وابن طاووس** **وابن عباس غم** **ابن علي**
الله عليه **والله** **علي قول** **وابن مجلان** **وابن عطاء بن ابي رباح** **وابن علي بن الحسين** **عليه السلام**
وابن محمد ابوبكر الحضرمي **وابن محمد الداعلي** **وابن محمد بن علي بن الحسين** **وابن يحيى**
الحضرمي **وابن يحيى الكاهلي** **الذين اسند عنهم خمسة** **ابن ابى بكر الانصاري** **وابن**
اسيد القرشي **ابن جعفر الخزرجي** **وابن دكين** **وابن الوليد القرشي الزهري** **وابن واحد**
مسائل **ابن محمد الاهوازي** **والضعفاء** **سبعة** **وتثلاثون** **ابن ابراهيم بن ابي**
وابن ابى الدنيا **وابن ابى زيد** **المقدم** **علي قول** **وابن احمد الرازي** **وابن جبرائيل**
جعفر **والبرقي** **وابن بكر الارطاني** **وابن جرج** **وابن جعفر الصادق** **عليه السلام** **وابن الجارث**
وهو **ابن عمرو بن الحارث** **وابن حبيب السلمي** **علي قول** **وابن الحكم الارمني** **وابن خداس**
المقدم **علي قول** **وابن داود** **وابن سالم** **وابن سيبا** **وابن شبرمه** **وابن عبد الرحمن الاصم**
المسمى **وابن عثمان الخياط** **وابن علي بن عمران الميموني** **وابن عمر بن الخطاب بلعون** **وابن**
عمرو بن الحارث **وابن عمرو بن العاص** **وابن القاسم** **وابن القاسم الحارثي** **وابن القاسم الحضرمي**
والقصير **وابن الكوادي** **ابن محمد بن ابى الدنيا** **وابن محمد البلوي** **وابن محمد الجعفي** **وابن**
محمد الدمشقي **وابن محمد الرازي** **وابن محمد الرازي** **وابن محمد الشامي** **وابن مسعود**
والخاشي **الواقفي** **وابن وهب الراصي** **غيرهم** **مجموع** **السادس** **والعشرون**

عبد المؤمن ابو

عبد المؤمن

عبد الملك

عبد الله

عبد الواحد

عبد الواس

عبد الوهاب

عبد الويد

عبد الله

عبد الواس

عبد الوهاب

عبد الويد

عبد الله

عبد الواس

عبد الوهاب

عبد الويد

عبد الله

عبد الواس

عبد الوهاب

عبد الويد

عبد الله

عبد الواس

عبد المؤمن اربعة واحداثة **ابن القاسم** **غيره** **مجموع** **عبد المجيد** **مجموع** **السابعون**
عبد الملك **اثنتان** **وتثلاثون** **الثقات** **اربعة** **ابن حكيم** **وابن سعيد** **وابن الوليد**
وابن هادون بن عنترة **الا انه غير اصاحي** **والممدوحون** **ثلاثة** **ابن اعين** **وابن**
عبد الله **وابن عمرو** **والاحول** **والذين اسند عنهم ستة** **ابن عبد الله الكوفي** **وابن**
وابن المختار **وابن مهدي** **وابن الوضاح** **وابن يحيى** **والضعفاء** **اثنتان** **ابن حجاج**
وابن منذر **وغيرهم** **مجموع** **الثامن** **والعشرون** **عبد النور** **اثنتان**
ابن عبد الاعلى **مجموع** **وابن عبد الله** **اسند عنه** **التاسع** **والعشرون**
عبد الواحد **سبعة** **واحداثة** **ابن عبد الله** **وواحد** **ممدوح** **ابن الخنجر**
الانصاري **وواحد** **ضعيف** **ابن عمر القرقي** **وغيرهم** **مجموع** **الثلاثون** **عبد الواس**
اثنتان **مجمولان** **الحادي** **والثلاثون** **عبد الوهاب** **اثمانية** **مجاهيل**
عبد الويد **مجموع** **الثاني** **والثلاثون** **عبيد** **اربعة** **وعشرون** **اثنتان**
ابن الحسن **وابن زداره** **واثنان** **ممدوحان** **ابن عبد الجدي** **وابن كثير** **علي قول** **واحد**
ضعيف **ابن كثير** **علي قول** **الاخر** **والباق** **مجموع** **الثالث** **والثلاثون** **عبيد الله**
ثلاث **وتثلاثون** **اثنتان** **ثقتان** **ابن علي الطنجي** **وابن الوليد الوصافي** **واثنان** **ممدوحان** **ابن**
ابن رافع **وابن محمد الفضل** **كاتب** **مير المؤمنين** **عليه السلام** **وواحد** **اسند عنه** **ابن زياد**
الهمداني **وثالث** **ضعفاء** **ابن عباس** **ابن عبد المطلب** **ابن عبد الله** **الدهقان** **وابن كثير**
بن محمد **والباق** **مجموع** **الرابع** **والثلاثون** **عبيد** **اربعة** **السماني** **ممدوح** **عبيد**
وغيره **مجموع** **عبيد** **ابن هشام** **ثقة** **عبدان** **مجموع** **الخامس** **والثلاثون**
عبيد **سبعة** **مجاهيل** **السادس** **والثلاثون** **عبيد** **اربعة** **واحد**

لقم

١١٥

شعبه على قول **وابن اذنيه وابن حسان الازدي** ابن حنظله على قول **وابن خالد الخياط الازدي**
 ويقدم انه عمرو **وابن الربيع وابن سالم البرازي وابن محمد بن مسلم المعروف بابن الجعفي** على قول
وابن محمد بن عبد الرحمن بن اذنيه وابن محمد بن يزيد المشهور بابن يزيد وابن مهنا تقدم
 انه عمرو **وابن يزيد** تقدم انه ابن محمد بن يزيد بن بيان على قول **الممدوحون**
 خمسة **ابن ابى سلمه ابن ام سلمه** **وابن حنظله** على قول **وابن شرجل وابن علي بن الحسين**
 عليهم السلام **وابن محمد بن مسلم الجعفي المذكور سابقا والذين اسند عنهم ثمانية ابن الاسود**
البكري وابن زائد الازدي ابن سعيد بن مسروق وابن عاصم الازدي وابن محمد بن
زيد وابن يزيد الجعفي ابن معروف العبدسي وابن هارون الجعفي والضعاف سبعة
ابن ابي المقدم على قول وتقدم انه عمرو وابن توبه وابن ثابت وهو بابن المقدم المتقدم
وابن زياد الاهوازي وابن عبد العزيز المعروف بزحل وابن فزات وابن قيس المصيري
 وتقدم انه عمرو **وابن مختار الخزازي ابن موسى وغيرهم** **مجموع الرابيع والخمسون**
عمران اشان وثلاثون الثقات خمسة ابن علي بن ابي شعبة وابن محمد بن عمرا
وابن مسكان وابن موسى ابن ميثم الاسدي واشان ممدوحان ابن الحسين وابن
عبدالله القمي وغيرهم **مجموع العشرة** **مجموع الخامس والستون**
عمر ثمانية مجاهيل السائر والخمسون عنبيه سبعة واحدة
ابن بجاد واحد ضعيف بن مقضب وغيرهما **مجموع السابع والخمسون**
العوام اشان واحد اسند عنه ابن عبد الرحمن وابن حوشب **مجموع الثمانون**
والخمسون عوانا اشان مجاهيل الناسع والخمسون عوف سبعة
اشان ممدوحان ابن الحارث والعتيلي وغيرهما **مجموع الستون عوف**

زيد وابن محمد
 عمران
 العمركي حمزة
 عمير عنبيه
 العوام
 عوانه عوف
 عوف

ثمانية واحد

ثمانية واحد ثقة **ابن سالم** واحد من تيمما الطيف **ابن عبدالله بن جعفر بن بطايت**
 بمجموع **عمرو وعمير وعباس بن محبوبان الحارثي والستون عياض** ثلاثة بمجموع
الثاني والستون عيسى ثلاثة وخمسون الثقات **سنة ابن ابي منصور**
صلح وابن ابي عيسى الجعفي وابن راشد وابن السري وابن صلح **مجموع ابن ابي منصور**
 كما يحتمل التعدد فان كانا واحدا فهو ثقة وان تعدد فالاول ممدوح والثاني ثقة **وابن**
الوليد الهذلي الممدوحون اربعة ابن ابي منصور على تقدير التعدد وابن
جعفر بن عاصم وابن روضه وابن عبدالله بن سعد بن مالك الاشعري والذين
عنهم اربعة ابن خلد وابن زيد بن علي بن الحسين عليهم السلام وابن عمر الاسدي
ابن الفرج والضعفاء ثلاثة ابن عمرو الشنا وابن عيسى الكلبي وهو غير الرواسي
وابن المستفاد وغيرهم **مجموع الثالث والستون عيص** اشان **ابن القاسم الجعفي**
 ثقة والآخر **مجموع عيينه** **مجموع باب الغين** وفيه فصول **الاول غان**
سبعة واحد ثقة واقفي ابن عثمان **اشان اسند عنهم ابن عبيد الله وابن عثمان**
الهذلي الزيدي الضعيف وغيرهم **مجموع غزير وغريف** **مجموع الثاني**
غسان اشان **مجموع الثالث** **غورك** ثلاثة **ابن ابي الحسوم اسند عنه**
 وغيره **مجموع الرابع** **غياث اشان ابن ابراهيم بن ابي ثقف** **وابن فيهمس**
الخامس غيلان اشان **مجموع باب الفاء** وفيه فصول **الاول**
فارس اشان ابن سليمان ممدوح وابن حاتم القزويني ضعيف **الفاكه ممدوح**
الثاني فايد ثلاثة **مجاهيل فتح بن يزيد** **مجموع الثالث** **فزات اشان ابن**
احنف ضعيف والآخر **مجموع الفراس** **مجموع الرابع** **فراج اشان** **مجموع**

عيسى
 عيص
 غاب
 عيينه
 غزير غريف
 غسان غورك
 غياث
 غيلان
 فارس الفاكه
 فايد فتح فزات
 الفراس فرج

الفردوق فرقد بن
فضالة
الفضل

الفردوق المشهور مشكور فرقد مجهول الخامس فضال اثنان مجهولان
فضاله ثلاثة ابن ايوب ثقة وفيه مجهول السابع الفضل ثمانية وعشرون
الثقات خمسة ابن اسمعيل وابن شانان وابن عبد الملك البقباق وابن
عثمن المرادي وابن يونس الواقفي والمدوح واحدا ابن عبد الرحمن وواحد
عنه ابن العلاء واحدا وكيل ابن سنان وثلاثة ضعفاء ابن الخيرة وابن سليمان
الكاتب ابن سهل ذوالرياسين وغيرهم مجهول الثامن الفضل تسعة عشر
الثقات اربعة ابن عثمان الاخير المرادي تقدم توثيقه مكبرا وابن عياض
ابن غزوان النسي وابن محمد بن راشد وابن ابي الميثم وغيرهم مجهول فطر
مجهول التاسع فليح ثلاثة مجاهيل فهبان مجهول الفهرى وهو محمد بن
الفهرى ملعون فهير فيروز مجهولان العاشر الفيض ثلاثة ابن المختار
ثقة وغيره مجهول فيهمس مجهول باب الفضا وفيه فصول الاول
قاسط مجهول الثاني قاسم خمسة وخمسون الثقات ثلاثة ابن زيد
وابن خليفة وابن الفضل بن ابيار والمدوحون خمسة ابن عبد الرحمن بن
الفضل وابن محمد الخلقاني وابن محمد بن ايوب وابن مسلم وابن هشام والوكلاء
اثنان ابن العلاء وابن محمد بن علي بن ابراهيم الهمداني والذين اسند عنهم ثلاثة
ابن اسحق الهاشمي وابن عبد الله القرشي وابن معمر والضعفاء ستة ابن الحسن
علي بن يقطين وابن الربيع والشعراني القطيني وابن محمد الجوهري ابن محمد
كاسولا وابن يحيى وغيرهم مجهول الثاني مجهول الثالث قبضه اثنان مجهولان
قاده وقته مجهولان قيبة الاعشى ثقة الرابع قثم ثلاثة مجاهيل الخامس

الفضيل

فطر

فليح فهبان الفهرى
فهير فيروز
فيهمس قاسط

قاسم

القافي قبضه

قاده وقته قبضه
قثم

قدامه اثنان

قدامه اثنان عشر ابن ذائق اسند عنه وابن مطعون ومدوح وغيرهما مجهول
وقرطه وقطب مجاهيل الساسي القعقاع اثنان مجهولان تعقب ضعيف
قفاشا مجهول قنبر مولى امير المؤمنين عليه السلام جليل قنبره مجهول وقيل مدوح
السابع قيس سبعة وعشرون واحدا ثقة اخو عماد الساباطي ثمانية مدوح
ابو اسمعيل وابن رمانة وابن سعد بن عباده وابن عبادة البكري وابن عمار بن
وابن عوف وابن قهران وابن مهملان واثنان ضعفاء ابن الربيع وابن قرة وشريم
مجهول باب الكاف وفيه فصول الاول كافور اثنان ابن ابراهيم مدوح
والخادم ثقة الثاني كامل خمسة مجاهيل الثالث كثير احدى عشر واحدا
ابن كلثم او كلثم وواحد اسند عنه ابن جعفر واثنان ضعفاء ابن عياض القفا
والنوا وغيرهم مجهول كرام ضعيف كردوس مجهول كردين وهو صريح بن عبد
الملك ثقة الرابع كريم اثنان مجهولان الخامس كعب عشرة واحدا ثقة مولى
طرز وواحد مدوح ابن عبد الله وغيرهما مجهول الكلبي وهو الحسين بن علوان
عام ضعيف وقيل لم يكن من العامة السادس كلثوم اثنان ابن زيد وثبت سلم
مجهولان الكلج مجهول وعندى انه مدوح السابع كليب اربعة واحدا مدوح
ابن معوية الاسدي وغيره مجهول الكميث بن زيد جليل كيل بن زيد مدوح
كان وكنانه مجهولان كنكر ابو خالد الكلابي وداود مدوح كهيل وكيثا
مجهولان باب اللوام وفيه فصول الاول لبيد اثنان مجهولان الثاني
لوط اثنان ابن اسحق مجهول وابن يحيى ابو مخنف مدوح الثالث ليث ستة واحدا
المرادي وواحد اسند عنه ابن كيسان وغيرهما مجهول باب الميم وفيه

كافور

كامل كثير

كرام كردوس

كريم كعب

كلثوم

الكلج كليب

الكميث كيل

كهيل كيسان

كعب كيسان

كليم

فضل **الاول** مازن اثنان مجهولان **الثاني** مالك سبعة عشر و احدثة **ابن عطية**
 و واحد مدوح **ابن عيينة الجعفي** و **اثنان ضعيفان ابن عيينة** و **ابن اسد** احد الفقه الاربعة
 من العامة و واحد جليل القدر عظيم الاموال من المدح و المشوق و هو **مالك بن**
 حارث الاشتر و غيره هم مجهول **مؤمل** مجهول **الثالث** مبارك اربعة مجاهيل **مؤمل**
 مجهول **الرابع** مبشر اثنان مجهولان **المؤمل** بن عمير مجهول **الخامس** مثنى ستة اثنان
 مدوحان **ابن عبد السلم** و ابن الوليد و غيرها مجهول **جاشع** مجهول **السادس**
 تجاهدا اثنان مجهولان **السابع** جمع اثنان مجهولان **مجيب** مجهول **الثامن** محبوب
 اربعة مجاهيل **التاسع** محرز اثنان مجهولان **حسن** مجهول **العاشر** محفوظ ثلثة
 و احدثة **ابن نصر الهمداني** و غيره مجهول **الحمل** مجهول **الحادي عشر** محمد
 تسعة و اربعة و خمسون **الثقات** مائة و اربعون **ابن ابراهيم بن ابي البلاد**
ابن ابراهيم بن حمزة و **ابن بكر بن الاجل** و هو اجل من ان يوثقه احد منهم **ابن**
ابن حمزة الثمالي و **ابن ابي عمران** و **ابن ابي شمير** و **ابن ابي التميم** لبرية **ابن ابي يونس**
سليم و **ابن احمد بن ابي الثلج** و **ابن احمد بن ابي قتادة** و **ابن احمد بن جعفر النعمي** و **ابن**
احمد بن الجعيد الفقيه المشهور و **ابن احمد بن حماد الجعدي** و قيل مدوح و **ابن**
احمد القلاذني المعروف بجمدان و قيل ضعيف و **ابن احمد بن داود صاحب كتاب الرجال**
ابن احمد بن عبد الله المعروف بالصفواني و **ابن احمد بن عبد الله بن عمران بن**
خاتبة و **ابن احمد بن قيس بن عيلان** و **ابن احمد بن محمد المعروف بالحارثي** و **ابن احمد**
بن محمد بن المعروف بابن ابي الثلج و **ابن احمد بن يحيى بن عمران الاشعري القتيبي** و **ابن اسحق**
بن عماد لكن قيل انه واقفي و **ابن اسمعيل البرمكي** و قيل ضعيف و **الاول الاقوى** **ابن اسمعيل**

مؤمل مبارك مبرور
 و ابن عطية
 جاشع
 مجاهد مجمع مجيب
 الحمل محمد

بن بزيع و ابن اسمعيل

بن بزيع و **ابن اسمعيل الزعفراني** و **ابن الاصبغ الهمداني** و **ابن بشير اخو علي** و **ابن**
بلال و **ابن بندار** و **محمد الملقب ثوبا** و **ابن جوير بن وسم الطبري** و **ابن جرك** و **ابن**
جعفر بن محمد بن عون الاسدي لكن كان يقول بالجبر و التشبيه فاذن ضعفه اوثب
ابن جيل بن صالح الاسدي و **ابن الحسين بن ابي ساره** و **ابن الحسن بن احمد بن ابي اليه**
المشهور و **ابن الحسن بن زياد العطار** و **ابن الحسن بن زياد الملقب الاسدي** و **ابن**
الحسن الصفار و **ابن الحسن بن علي ابو المثنى** و **ابن الحسن بن علي الطوسي شيخ الطائفة**
قدس الله روحه و **ابن الحسن بن علي بن فروخ** و **ابن الحسين بن ابي الخطاب** و **ابن الحسين**
السيد الرضوي مشهور و **ابن الحسن بن سفر حله ابو الحسن الخزاز** و **ابن حفص بن عمرو**
ابو جعفر ابن العري و **ابن حماد بن زيد الكاشي** و **ابن حمران النهدي ابو جعفر** و **ابن**
حمزة بن اليع ابو طاهر و **ابن خالد الاحمسي** و **ابن خالد البرية** و **ابن خالد بن عبد**
الرحمن بن محمد بن علي البرية و قيل ضعيف و هو يميل الاول و **ابن خليل الثقفي**
و قيل الخنعي و **ابن الريان بن الصلت** و **ابن زياد العطار** و هو الجس بن زياد
العطار المتقدم و **ابن سالم بن ابي شيخي** و **ابن سالم بن عبد الحميد الفطحي** و **ابن سكين**
البحال و **ابن سليمان الاصبغاني** و **ابن سليمان الزراري** و **ابن سماعة بن**
موسى بن رويد و **ابن سنان** و قيل ثقة و قيل ضعيف و **ابن سوته** و **ابن شريح**
الحضرمي ابو عبدالله و **ابن الصباح** و **ابن العباس** علي بن مروان المعروف
بابن الحجام و **ابن عباس بن عيسى** و **ابن عبد الجبار** و **ابن عبد الحميد بن سالم** و **ابن**
عبد الرحمن بن عمر بن اذينة و لعله عمر بن اذينة المتقدم كما قيل و **ابن عبدالله**
بن جعفر الحميري و **ابن عبدالله بن رباط** و **ابن عبدالله بن زبارة** علي قول **ابن**

مؤمل مبارك مبرور
 و ابن عطية
 جاشع
 مجاهد مجمع مجيب
 الحمل محمد

عبدالله بن غالب الواقفي **وابن عبدالله السلي** **وابن عبدالمومن** **وابن عبيدالكاش**
وابن عثمان اخو حماد على قول **وابن عثمان العمري المشهور** **وابن عذافر** **وابن عطية**
 والظاهر انه الخناط **وابن علي بن ابي شعبة** **وابن علي بن بلول** وقيل ضعيف **وابن**
 علي بن جاك **وابن علي بن بابويه الصدوق** **وابن علي بن حمزة** **وابن علي بن**
وابن علي بن الفضل **وابن علي بن ماجيلويه** على ما يفهم من العلامة رة **وابن علي**
 بن محبوب **وابن علي بن مزيار** **وابن علي بن النعمان مومن الطاق رة** **وابن علي**
 بن يعقوب **وابن عمر والزيات** **وابن عمر بن اذينة** وهو عمر بن اذينة كما قيل **وابن**
 عمر بن عبد العزيز الكشي **وابن عوام** **وابن عيسى بن عبدالله الاشعري** **وابن**
 عيسى بن عبيد على قول **وابن الفرخ الرحيمي** **وابن الفضل الازدي** **وابن فضيل**
 بن غروان الضبي **وابن القاسم بن زكريا** **وابن القاسم بن الفضل** **وابن قيس بن عبد**
 الله الجعفي **وابن قيس بن بوضر الاسدي** **وابن مارد التميمي** **وابن المشي بن القاسم**
وابن محمد بن احمد بن اسحق بن رباط الجعفي **وابن محمد الاشعث** ابو علي الكوفي
وابن محمد بن نصر بن منصور **وابن محمد بن النعمان الشنج المنيذ** قدس الله تعالى
 روحه **وابن حوازم** **وابن حروان الجلاب** **وابن حروان الخناط** **وابن مسعود** **وابن**
 الكوفي الطائي **وابن مسعود العياشي المشهور** **وابن مسلم بن رباح الثقفي المشهور**
 رضي الله عنه وارضاه **وابن مصادف** وثقه غرض تارة وضعفه اخرى **وابن**
 مصعب **وابن مفضل بن ابراهيم بن قيس** **وابن منصور بن يونس بن زرج** **وابن موسى** الملقب
 خورا **وابن موسى التوكل** **وابن مهاجر** **وابن ميسر بن عبد العزيز** **وابن نافع الكوفي**
وابن نصير الكشي **وابن نعيم الصحاف** **وابن الوليد الخزاز الفطحي** **وابن وهبان** **وابن**

تبارك من ابن نفعال من
 ابنه مرقه يكون قد علم
 اسم ابن

تمام البغدادي **ابن الهيثم الجعفي** **وابن الهيثم بن عمرو التميمي** **وابن يحيى العطار المشهور**
وابن يحيى الخثعمي الا انه غامى **وابن يحيى الخزاز** **وابن يحيى بن سليم** او سليمان الخثعمي هو
 العامي المتقدم **وابن يعقوب الكليني** رضوان الله عليه **وابن يوسف الصنعائي** **وابن**
 بن عبد الرحمن **والممدف خون** سبعون **ابن ابراهيم بن اسحق** **وابن ابراهيم جعفر**
 النخاعي **وابن ابراهيم الخضيفي** **ابن ابراهيم المعروف بعلان الكليني** **ابن ابراهيم بن**
 يوسف **وابن ابي بكرهما** بن سهيل **وابن ابي حذيفة** **وابن ابي سلمة وامرئ سلمة**
 زوج النبي صلى الله عليه واله **وابن ابي احمد ابو الحسين الزاهد** **وابن احمد بن ابي نحو**
وابن احمد بن حماد المحمدي على قول وقد تقدم **وابن احمد الجعفي** **وابن احمد بن علي**
 المعروف بابن الفارسي **وابن احمد بن محمد بن سعيد بن عقدة الهمداني** **وابن احمد بن**
 نعيم **وابن اسحق المديني** صاحب السيرة وقيل ضعيف **وابن امير المؤمنين علي بن ابي طالب** المعروف
 بابن الخفية **وابن ابي بكر بن عثمان** **وابن ابي بكر بن ورقا** **وابن ابي بكر الجعفي**
وابن ابي جبير بن مطعم **وابن جعفر بن احمد بن بطه** فيه مدح وذم **وابن جعفر الاسدي**
 ابو الحسين **وابن جعفر بن محمد الهمداني المراغي** **وابن جعفر بن محمد الخوي** ابو بكر المودب
وابن جميل بن عبد الله بن نافع وثقه ابن عمير ولا اقل من المدح عندنا **وابن الحسن**
 حمزة الجعفي **وابن الحسن بن عبد الله الجواني** **وابن الحسن بن عبد الله بن الحسن** **وابن**
 الجواني ويحتمل الاول **وابن الحسن بن علي ابو عبد الله الحاربي** **وابن الحسن بن علي بن**
 شاذان **وابن الحسن بن علي بن فضال الفطحي** **وابن الحسن الفقي** **وابن الحسن الواسطي** **وابن**
 الحسين بن سعيد بن عبد الله الطبري **وابن حكيم الخثعمي** **وابن خالد الاشعري** **وابن خلف**
وابن الخليل السكالي **وابن زكريا بن دينار** **وابن زيد الشحام** **وابن سعيد بن الحسن**

من اهل كثر **وابن سعيد الكشي** ابو الحسن هو السابق **وابن سعيد بن كلثوم** **وابن سلمة**
 اليشكري **وابن الطيار** **وابن عبد الحميد بن قبة الرازي** **وابن عبد الرحمن بن ابي الياس**
 عبد الرحمن السهمي **وابن عبد الرحمن بن قبة الرازي** ولعله ابن عبد الحميد المذكور **وابن**
 عبدالله بن زياده وقيل عنه **وابن عبدالله الطيار** **وابن عبدالله بن عم الحسين بن ابي**
 العلوة **وابن عبدالله بن مملك** **وابن عبدالله بن احمد الزناري** **وابن علي بن الاشعث**
وابن عماد بن ياسر الخزازي **وابن عمرو بن حزم الانصاري** **وابن عمرو بن عبدالله بن عمرو بن**
 مصعب بن الزبير بن العوام **وابن عمرو بن محمد بن سلم الجعاني** **وابن القاسم ابو بكر**
 البغدادي **وابن قولويه** واستظهر شيخنا المجلسي انه ثقة **وابن قيس ابو عبد الله**
 الاسدي **وابن موسى الكاظم عليه السلام** **وابن موسى المدني النيسابوري** **وابن نعيم الخياط**
وابن ميمون **وابن يحيى الفارسي** **وابن يحيى بن الحسن ابو جعفر** **وابن زياد** **وابن يوسف**
 بن يعقوب الجعفي والوكلاء **احد عشر** **ابن ابراهيم بن مهزيار** **وابن احمد بن جعفر القمي** **وابن**
 احمد بن نعيم الشاذلي **وابن جعفر الاسدي** **وابن حفص بن عمرو** **وابن شاذان** **وابن صالح**
 بن محمد الدهقان **وابن عثمن بن سعيد العمري** **وابن علي بن ابراهيم بن محمد الامداني**
وابن علي بن بلال **وابن علي بن مهزيار** والذين لهم مسائل ستة **ابن الريان بن الصلت**
 الثقة المتقدم **وابن سليمان الزراري** الثقة المذكور **وابن سهل بن اليسع الاشعري**
وابن عبدالله الحميري الثقة الجليل **وابن علي الطليحي** **وابن علي بن عيسى الاشعري** ولعله
 الطليحي والذين اسند عنهم ثمانية وثمانون **ابن ابان بن صالح** **وابن ابراهيم الامام**
وابن ابراهيم بن المهاجر **وابن احمد الجعفي** **وابن اسحق بن يسار المدني** **وابن اسلم بن العلاء**
 الهمداني **وابن اسمعيل بن رجاء** **وابن اسمعيل بن عبد الرحمن** **وابن اسير الاسدي** **وابن**

جابر الجعفي

جابر اليماني **وابن جعفر بن ابي كثير** **وابن حسان النهدي** **وابن الحسن بن ابي زيد** **وابن حاد**
 المزني **وابن حماد بن عبد الرحمن** **وابن حميد المدني** **وابن حيان الكندي** **وابن خالد الكندي**
وابن داود البكري **وابن ديسم البكري** **وابن الربيع الاسدي** **وابن زهير النخعي** **وابن**
 زياد الاشعري **وابن زيد بن علي بن الحسين عليه السلام** **وابن سالم بن شرح الاشعري** **وابن**
 سالم النهدي **وابن سعدان الكلوبي** **وابن سعيد الاسود الطائي** **وابن سلمة بن كهيل**
وابن سليط المدني **وابن سليمان بن جبال الانصاري** **وابن سليمان بن سويد** **وابن**
 سليمان بن عبدالله الاصهاني **وابن سليمان بن عماد** **وابن سوقة** الثقة المذكور
وابن شجاع المروزي **وابن شرح الحضرمي** الثقة المتقدم **وابن صالح بن مسعود** **وابن**
 الصامت **وابن ضباري** **وابن ضمرة** **وابن عباد الهمداني** **وابن عبد الرحمن بن ابي**
 بكر المليك **وابن عبد الرحمن السهمي البصري** **وابن عبد الرحمن السلمي** **وابن عبد الرحمن بن**
 المغيرة **وابن عبد العزيز بن عمرو** **وابن عبدالله الجملي** **وابن عبدالله بن مهمل** **وابن**
 عبدالله بن شهاب **وابن عبدالله بن علاثة** **وابن عبدالله بن علي بن الحسين عليه السلام**
وابن عبدالله بن محمد بن ابي الكرام **وابن عبدالله بن محمد بن علي بن الحسين عليه السلام**
عبيد بن نسطاس **وابن عثمن بن زيد** **وابن عثيم الكوفي** **وابن علي بن حبان** **وابن عطين**
 الربيع **وابن علي بن نجيج** **وابن عمر بن حميد الانصاري** **وابن عمر بن علي بن الحسين عليه السلام**
وابن عياش بن عروق **وابن الفضل بن عبيد** **وابن الفضل بن عطية** **وابن قيس بن ابي الكوفة**
وابن كثير الجعفي **وابن الليث** **وابن مالك بن عطية** **وابن مدرك** **وابن مدرك**
 الهمداني **وابن مروان الذهلي البصري** **وابن المشعل الهمداني** **وابن معاذ بن عمران**
وابن المنذر **وابن منصور بن عامر** **وابن ميمون التيمي** **وابن ميمون النخعي** **وابن ميمون**

وابن سلمة الطائي

١٣٠

الخامس والاربعون مفرق سنة جاهيل **مقط** مجهول **مكي** ممدوح **موية** ضعيف
 منه بن عبدالله صحيح الحديث ووثقه بعض مشايخنا **صحيح** من شهداء الطف
 المختل ضعيف **منك** ثقة **مندانف** مجهول **السادس والاربعون** منذر ثمانية
 ابن محمد ثقة وغيره مجهول **السابع والاربعون** منصور عشرة الثقات **ابن**
 الاسود **ابن حازم** **ابن محمد** **ابن يونس** بزرج لكن قيل انه واقفي وواحد اسند عنه
 ابن دينار واثنان ضعيفان **ابن العباس** **ابن المعتز** وغيرهم مجهول **منقذ** **والمكدر**
الثامن والاربعون مهال ثثة **جاهيل** **مير** **منج** **ومورع** **جاهيل** **التاسع والاربعون**
 موسى سبعون الثقات خمسة **ابن اكيل** **ابن الحسن** بن عامر **ابن عمر** بن بزيق **ابن**
ابن محمد الاشعري والممدوحون ثثة **ابن جعفر** البغدادي على الاظهر **ابن الحسن** بن يحيى
ابن طلحة وواحد اسند عنه **ابن هلال** والضعاف ثثة **ابن اشيم** **ابن بكر** الواسطي
ابن جعفر الكيداني **ابن حماد** **ابن رنجوب** **ابن سعدان** الخياط **ابن السواق**
 عمير **ابن محمد** بن علي الرضا عليها السلام وغيرهم مجهول **الخمسون** موقوف اثنان مجهولان
الحادي والخمسون مهاجر اربعة **جاهيل** **الخمسون** مهدى اثنان مولد عماد
 محمود مشكور والآخر مجهول **الثالث والخمسون** مهراوان اربعة **جاهيل** **الرابع والخمسون**
 مهزوم اثنان مجهولان **مهندر** مجهول **مباح** ضعيف **ميم** التام ممدوح **جليل** **الخمس**
والخمسون مئة وثلاثة وواحد ممدوح وقيل ثقة **ابن عبدالعزیز** وغيره مجهول **السادس**
والخمسون مئيرة خمسة مجهولون **السابع والخمسون** ميمون خمسة **ابن عبدالله** **ابن**
 مهزان ممدوحان وغيرهما مجهولان قول ممدوح **ابن عبدالله** عند غير ظاهر **باب**
النون وفيه فصول **الاول** ناجية اثنان **ابن ابي عمارة** ويقال له بخيه **انهم** ممدوح وغيره

مجهول **الثاني** ناصح اثنان **البعال** ثقة **والاخر** مجهول **الثالث** نافع اثنان مجهولان
نبيه **والنجاشي** مجهولان **نجيد** بن الحارث ممدوح **الرابع** نجم اربعة **ابن ابي ممدوح**
 وغيره مجهول **الخامس** نخب اربعة **جاهيل** **نسيم** ممدوح **نشا** مجهول **نسيط** بن صالح ثقة
السادس نصير ثثة عشر ثثة ثقات **ابن نامر** **ابن قابوس** على قول **ابن مفضل** واثنان ممدوحان
ابن قابوس على قول **ابن فزاحم** وثثة اسند عنهم **ابن عبدالرحمن** **الهدوي** **ابن عبدالرحمن**
 الباري **ابن قابوس** اربعة وواحد ضعيف **ابن قحط** وغيرهم مجهول **الثاني** الضرعة اثنان
 ثقتان **ابن سويد** **ابن محمد** وواحد اسند عنه **ابن الربيع** وواحد ضعيف **ابن عثمن** وغيرهم
الثامن نصير ثثة **جاهيل** **نضله** ممدوح **التاسع** النعمان اربعة عشر ثثة ممدوحون
ابن صهبان **ابن عجلان** **ابن قتادة** واثنان اسند عنهما **ابن عمار** **ابن عمرو** وواحد
 ملعون **ابن ثابت** ابو حنيفة المشهور وغيرهم مجهول **العاشر** نعيم خمسة وواحد وثقة
 المفيدة **القابوسي** وواحد ضعيف **ابن عبدالله** وغيرهما مجهول **الحادي عشر** نفع
 اثنان مجهولان **نقله** ضعيف **نيل** مجهول **النواس** مجهول **الثاني عشر** نوح تسعة
 اثنان ثقتان **ابن الحكم** **ابن دراج** وثثة ممدوحون **ابن الحارث** **ابن شبيب** **ابن صالح**
 وغيرهم مجهول **الثالث عشر** نوفل اثنان **ابن فزوه** ملعون والآخر مجهول
باب الواو وفيه فصول **الاول** وامله مجهول **الثاني** واصل اثنان الذي
 من اصحاب ابي الحسن عليه السلام ممدوح وغيره مجهول **وايل** **ووحشي** **ورد** **جاهيل** **الثاني**
 ودرمان اثنان ابو خالد الكاكي اللقب ككر ممدوح والآخر مجهول **وريزه** او وزيره على
 اختلاف نقل مجهول **الرابع** الوليد اربعة عشر وواحد ثقة **ابن صلح** وغيره مجهول
الخامس وهب اربعة اثنان ثقتان **ابن عبدالله** **ابن محمد** البزاز وواحد ممدوح **ابن**

١٠

وابن يعقوب الجعفي وغيرهم مجهول السابع يوزن ثمانية عشر الفقات ثلاثة **ابن** يباط
وابن عبد الرحمن وابن يعقوب لكن قيل انه فطحي واثان حمدوحان **ابن الصباح وابن عطل**
 القطان والضعفاء اربعة **ابن ابى اسحق السبيعي ابن بهمن ابن ظبيان وابن عبدالله**
 وغيرهم مجهول **باب الكنى** وفيه وصول **الاول**
 ابوابراهيم ثلاثة مجاهيل **الاسدي البصري العجلي الثاني** ابواحمد اربعة الثقة
 واحدا **ابن ابي عمير المشهور والباقون** لا تعرف حالهم **الثالث** ابوالاحوص اربعة
 الثقة واحدا **ابن ابي عمير المشهور واحد** حمدوح **جدا وابو ارادة واحد** **ابو اسامة**
 زيد الشحام ثقة **الرابع** ابواسحق سبعة الفقات اثان ثعلبة بن ميمون و**ابراهيم**
 بن ابي حفص واثان ضعيفان **السبيعي** والنهاري وواحد لا تعرف حاله وهو
 الخراساني والنخوي هو ابن ميمون السابق والهمداني هو **السبيعي الخامس** ابو
 الاسد والاسيد واحد ضعيف **السادس** ابواسماعيل اربعة الفقات اثان
 عبدالله بن عثمان وهام بن همام واثان لا تعرف حالهما **احمد بن زيد** والقرا ويظهر
 من بعض ان القرا النخوي المشهور ثقة **السابع** ابوالاسود اثان واحد ثقة وهو
 الدليل والثاني مجهول حال **ابو الاخوان الخامس** احد مجهول الحال ومعه رواية
 صفوان وابن ابي عمير عنه **ابو امامة** مجهول **الثامن** ابوايوب سبعة الفقات
 ثلثة ابراهيم بن عثمان وعيسى سليمان بن داود المقرئ وضعفه بعض ومنصوب
 بن جازم المشهور وكوا احد مشكورا الانصاري الذي يريده واحد اسند عنه
 وهو هلال بن قلاص والباقون مجاهيل **ابو بحر** واحد وهو الاخفش بن قيس
 او غيره واحف مجهول الحال ومذموم وممدوح وكان غيره مجهول **التاسع** ابو
 النخوي ثلاثة

النخوي ثلاثة واحدة على قول سعد بن فيروز ومشكور على ابي بن يونس سعيد
 فيروز ولي يحيى بن سعد بن عمران قامل وواحد ضعيف وهيب بن وهب الثالث
 مجهول الحال **ابو بدر** واحد وثلاثة على تقدير التعدد اما **ابن صالح** بن الوليد فمجهول
 لم يذكر في الرجال في الاسماء وذكر في الكنى حمدوحا وعبد بن الوليد ابي حمدوح
 لم يذكر في الرجال بل في الكنى حمدوحا والثالث عند محمد بن سنان وجماعة لان في
 اسمه ولا حاله قيل الاتحاد في الكل محتمل **العاشر** ابوبدره اثان واحد حمدوح
 فضله بن عبيدا وعبيد الله والثاني مجهول الحال هاني بن يزار **الحادي عشر** ابو
 بشر ثلاثة واحدة سند بن محمد ويونس ابان بن محمد والاخوان مجهولان **الثاني عشر**
 ابوبصير اربعة اثان ثقتان ليش المرادي رثم ويحيى بن القاسم وفيه كلام وواحد
 ضعيف يوسف بن الحارث والرابع عبدالله بن عبدالله بن محمد لا تعرف حاله
الثالث عشر ابوبكر اثنا عشر رجلا الفقات ستة ابان مال الواقع ابراهيم
 بن عثمان الكوفي وابن عمر بن عبد الرحمن وقيل انه حوم وهو مشكور وابن شيبه
 واحمد بن عبدالله وابن عياش واستظهر بعضهم انه عامي واثان حمدوحان
 ابوبكر الحضرمي عبدالله بن محمد والقشاني واحد شهيد بن علي بن ابي سلمة في العطف
 والباقون مجاهيل **ابو البلاد** واحد ثقة وهو يحيى بن سليمان وسليمان وابن ابي
 سليمان **الرابع عشر** ابوبله اثان مجهولان **ابو يحيى حكيم** مهمل **ابو الجارود**
 زياد بن المنذر ضعيف **الخامس عشر** ابوجبل اثان احدهما ثقة والاخر وقت
 ضعيف **ابو الحجاج** داود بن ابي عوف ثقة **ابو جحيفة** مهمل لا تعرف حاله **السادس**
عشر ابوجير اثان احدهما ثقة ذكره ابن عبد الصمد والثاني حمدوح ذكره ابن ابي ريرة

١٣٠

ابو الجعد مجهول الحال **ابو جعد** اثنان ضعيف ظم ومهمل **ابو جعفر** ستة الثقات
 ثلاثة ابن ابي الخطاب مومن الطاق والبصري حج والباقر بن مجاهيل **ابو جميله**
 ثلثة واحد ضعيف المفضل بن صالح واثنان مجهولان **ابو جنادة** اثنان مجهولان
ابو جند الذي عفر الجمل لا تعرف له **ابو الجوز** ثلثة **ابو الجوشا** صاحب يد على
 علي لم يصفين **ابو الجهم** اثنان كبيرين ممدوح والاخر لا تعرف له **ابو الجيش**
 مظفر ممدوح فامل **ابو حاتم** ضعيف **ابو حازم** اثنان مضروبين حازم المشهور
 وسلطة برديار ثقتان **ابو حبيب** اثنان الاسدي النباح لا تعرف حالهما او يظهران للثقات
 مدحهما **ابو الحجاج** مجهول **ابو حسان** اثنان الانطاطي مجهول او مشترك بين ثلاثة
 لا تعرف حالهم والثاني البجلي مهمل **ابو الحسن** احد عشر رجلا الثقات ثلاثة ابن
 وابن داود المعروف بمجد بن محمد بن داود وعبد الملك بن عبد الحميد وفيه قول
 وواحد ممدوح علي بن خليل واثنان ضعيفان المدائني وعبد الملك المقدم على
 قول وغيرهم مجهول **ابو الحسين** احد عشر الثقات ستة علي بن الحسين من غلمان العباس
 والاسدي والاشعري ومحمد بن ابي عبد الله وهؤلاء الثلاثة الظاهر انهم واحد
 وايوب بن فوخ المشهور وابن هلال والممدوحون اربعة الحمد وذا العلوي
 الملبدي على احتمال والموسوي وواحد مجهول الحال الكوفي **ابو الحسين** اثنان
 ثلثة الحسين الاهوازي والاخر مهمل وهو الاسدي **ابو حفص** عمر بن ابيان الزيات
 الكلبي ثلثة **ابو حمزة** هلال بن الحارث وابن ظفر غير مذكورة الاسماء **ابو حمزة**
 ثلاثة واحد ثلثة ثابت بن دينار وغيره مهمل **ابو حفش** مهمل **ابو حنيفة** سابق الخياط
 ثلثة **ابو حيان** و**ابو جفاف** قال ابن عسقلان ثقتان و**ابو حيون** مجهول الحال **ابو حنيفة**

طارق مجهول الحال وقيل مقبول **ابو خالد** ثمانية واحد ثلثة يزيد وواحد ممدوح
 وردان ابو خالد الكابلي والذبابي لمجد وحسن عقيد واثنان ضعيفان عمر بن
 خالد الواسطي المبري ومول على بن يعقوب او ان الثاني سفيه ضعيف العقل لا
 ضعيف الدين وغيرهم مجهول **ابو خلدش** اثنان الشراعي ثلثة والمهري البصري قيل
 ثلثة وقيل ضعيف **ابو خلدش** اثنان سالم بن سلمه وسالم بن بكر وهما ثقتان **ابو الخزيج**

عزیزان
عزیزان

عزیزان
عزیزان
عزیزان

۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰
۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰
۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰
۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰
۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰
۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰
۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰
۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰
۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰
۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰

۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰	۱۱	۱۲	۱۳	۱۴	۱۵	۱۶	۱۷	۱۸	۱۹	۲۰
۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰	۱۱	۱۲	۱۳	۱۴	۱۵	۱۶	۱۷	۱۸	۱۹	۲۰
۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰	۱۱	۱۲	۱۳	۱۴	۱۵	۱۶	۱۷	۱۸	۱۹	۲۰
۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰	۱۱	۱۲	۱۳	۱۴	۱۵	۱۶	۱۷	۱۸	۱۹	۲۰
۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰	۱۱	۱۲	۱۳	۱۴	۱۵	۱۶	۱۷	۱۸	۱۹	۲۰
۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰	۱۱	۱۲	۱۳	۱۴	۱۵	۱۶	۱۷	۱۸	۱۹	۲۰
۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰	۱۱	۱۲	۱۳	۱۴	۱۵	۱۶	۱۷	۱۸	۱۹	۲۰
۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰	۱۱	۱۲	۱۳	۱۴	۱۵	۱۶	۱۷	۱۸	۱۹	۲۰
۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰	۱۱	۱۲	۱۳	۱۴	۱۵	۱۶	۱۷	۱۸	۱۹	۲۰
۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰	۱۱	۱۲	۱۳	۱۴	۱۵	۱۶	۱۷	۱۸	۱۹	۲۰

عزیزان
عزیزان
عزیزان
عزیزان
عزیزان

۱۵۵۵ ۵۰۲۵

۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰
۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰
۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰
۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰
۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰
۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰
۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰
۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰
۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰
۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰

۱۴۲

المقدم
عزیزان